

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתֶךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

על המשיח כתוב "כי מרחמם ינהגם". הוא לא מנהיג מפני שהוא רוצה להנהיג ולכן הוא גם מרחם על מי שהוא מנהיג, אלא הוא מרחם עלינו ומרוב הרחמים שלו הוא מנהיג.

[מתוך השיעור 'לספור על הקו האמצעי']

קדשים תשפ"ב

קדשים ה'תשפ"ב

24 **אין הנעלם**
קדושת לוי
בחינות שונות ביראת הרוממות

26 **הדרך לעצמאות**
מלכות ישראל – תיקון המדינה
זמני אייר – בין תהו לתיקון

27 **הסיפור החסידי**
רבי מנחם מענדל מויטבסק
על דרכו בקודש של מרא דארעא
דישראל

29 **פֶּאָרוֹ לְעֵדֶיךָ**
"לא תלך רכיל"
רְדִי יִלְמַד אוֹתָנוּ מֵה קוֹרָה לְמִי שְׁהוּלָה
רְכִיל וּמֵהִי רְכִילוֹת חַיִּבִּית

04 **לספור על הקו האמצעי**
המשך סעודת משיח (ח"א)
כוונה חדשה לספירת העומר

13 **"טל ילדתיך"**
שיעור מיו"ט ראשון של פסח
בחזרה לאביב הילדות – התבוננות
פנימית בתפילת טל

17 **סודות לוי-יצחק**
הקבלת פני רבו – חוה"מ פסח
התבוננות בסוד שמו של רבי לוי יצחק
שניאורסאהן

23 **לא להתבטל!**
פרקי אבות – פרק א משנה י
עבודה עברית ואהבת המלאכה

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים
לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il
עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלף אביחיל | התאמת עיצוב: ענבל ציק
מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום וקיץ בריא לכל קוראי **נפלאות** בתוך כל **בית ישראל**. אחרי הפסקה של חג הפסח אנו חוזרים בכוחות טריים ורעננים לזמן קיץ' הבא עלינו לטובה. בחסדי ה' **זכינו לארבעה שיעורים בימי הפסח** - ביום טוב הראשון, בחול המועד, בסעודת משיח שבשיעי של פסח וגם בשבת איסרו-חג. חלקים נכבדים מכל הטוב הזה נמצא בגליון שלפנינו.

השיעור המרכזי, ולפיכך הפותח את הגליון, הוא **כוונות חדשות לספירת העומר** - הכוונות המיוחדות **לשנת תשפ"ב**, דוגמה נפלאה להתחדשות הפנימית של התורה. את השיעור הזה צריך ללמוד בנחת ולחזור אליו שוב ושוב בכל ימי הספירה. זהו החלק העיקרי של **'המשך סעודת משיח'** שהיה בשבת איסרו-חג.

אחריו שיעור **קצר ונפלא** מיום טוב על החזרה ל"**טל ילדתיך**" בימי אמירת מוריד הטל, תוך העמקה **בחמתו המיוחדת של הבן החכם** בהגדה והבחנה בין עבודת בן לעבודת עבד. ואת חלק השיעורים יחתום חלקו הראשון, והגדול, של **השיעור שנמסר בהפתעה** בשידורחי בחול המועד, **ביום ההולדת של רבי לוי-יצחק שניאורסאהן**, אביו של הרבי מליובאוויטש - שיעור מגוון ורבי-אנפין העוסק **ברמזי שמו של רבי לוי'ק**.

התוועדות **א' אייר**, לכבוד **יום ההילולא של מרא דארעא דישראל רבי מנחם מענדל מויטבסק זיע"א**, בעל **'פרי הארץ'**, תתקיים אי"ה ביום **שני בערב**.
 על מיקום ההתוועדות וסגנונה יהיה **ניתן לקבל פרטים בסמיכות לאיחוד בטלפון**
02-5434297 (שלוחה 9) או בקישור gal-einai.ravpage.co.il/vitepsker

שבת שלום וקיץ בריא,
המערכת

שיעור

כוונה חדשה לספירת העומר

לספור על הקו האמצעי

קיצור מהלך השיעור

בשעת **רעוא־דרעוין** של שבת איסרו־חג, בה ניתן היה השנה להזדהות בארץ עם בני חו"ל שחגגו בשבת זו את אחרון של פסח וקיימו בזמן זה את סעודת משיח, קיים גם הרב 'המשך' לסעודת משיח של שביעי של פסח. הנושא הראשי של ההתוועדות היה כוונה חדשה ומיוחדת לספירת העומר, כאשר במקום ההקבלה הרגילה של שבעת השבועות לשבע המדות, **מחסד עד מלכות**, יש כאן התבוננות בהקבלת שבעת השבועות לשבע הנקודות על הקו האמצעי של כוחות הנפש הפנימיים – מאמונה עד שפלות. **פרק א** פורס את ההתבוננות והחידושים העיקריים העולים ממנה בהשוואה לכוונה הרגילה ו**פרק ב** נותן כמה דוגמאות פרטיות שעולות מכוונת ספירת העומר החדשה הזו (בכלל, ובפרט בשנה שלנו, המתייחדת בשל קביעותה ב"תמימות"). זהו שיעור שיש ללמוד כהקדמה לכוונות הספירה השנה – ואחר כך לחזור אליו ולהתבונן בו, באופן של "תן לחכם ויחכם עוד", בכל יום מימי הספירה.

הופעה חשובה של שבע – על הקו האמצעי של הספירות יש שבע נקודות^א. מה הן הנקודות? שלשת הראשים שבכתר – אמונה־תענוג־רצון. אחר כך יש עוד ארבע ספירות על הקו האמצעי, דעת־תפארת־יסוד־מלכות, שבכוחות הפנימיים הן יחוד־רחמים־אמת־שפלות:

נרשם (מהזכרון) ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. המשך סעודת משיח (ח"א). שבת אחרי־מות, איסרו־חג פסח תשפ"ב – כפר חב"ד.

א ראה גם **אשא עיני** מאמר "מה רבו מעשיך הוי" באור ה; התוועדות ליל פורים תשע"ה.

א. ספירת העומר מאמונה עד שפלות

שבע נקודות על הקו האמצעי

אנחנו אוהבים לתת כל שנה כוונה חדשה לספירת העומר. השנה נאמר משהו פשוט אצלנו בכלל, שאולי גם אמרנו פעם בקשר לספירת העומר – איני זוכה. בדרך כלל המספר שבע הוא שבע מדות הלב, מחסד ועד מלכות, אבל כשמתבוננים בפדיון שלשה עשר הכוחות הפנימיים שאנחנו לומדים תמיד יש שם עוד

עיני אל ההרים". במדרש כתוב¹ ש"ההרים" הם ההורים האבות – שלשת האבות הם שלשה הרים. יש גם מדרש שאומר² שהמשיח נקרא ה"על הר גבה עלי לך מבשרת ציון"³, "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר"⁴ – המשיח הוא הר שמשלים־משקף את ההרים־האבות.

ההר הראשון הוא אברהם אבינו, **אברהם** עולה **הר גדול**⁵ (מתאים ל"אדם הגדול בענקים"⁶) ובו נאמר "אברהם קראו הר"⁷. אברהם אבינו הוא "ראש כל המאמינים"⁸. קראנו בפסח כמה פעמים את מגלת שיר השירים, בה כתוב "תשורי מראש אמנה"⁹ – ראש אמנה הוא אברהם אבינו, ראש כל המאמינים. אברהם אבינו הוא גם איש החסד, "חסד לאברהם"¹⁰, וגם המאמין הראשון – ושני הדברים האלה הולכים ביחד. דברנו¹¹ על "על יד ימינך" – הנהגה של ימין וחסד. אברהם אבינו גומל חסד בגשמיות אך תכלית החסד שלו היא פרסום האמונה בה' לכל העולם – "ויטע אשל בבאר שבע [חסד] ויקרא שם בשם הוי' אל עולם [אמונה]"¹².

ד בראשית רבה סח, ב.
ה תנחומא תולדות יד (ע"פ זכריה ד, ז).
ו ישעיה מ, ט.
ז שם נב, ז.
ח וכן אברהם במילוי (אלף בית ריש הא מס) עולה הר גדול במילוי (הא ריש גימל דלת וו למד)!
ט יהושע יד, טו (וברש"י ע"פ ע"פ בראשית רבה יד, ו). ורמז: **הר גדול אדם גדול** עולה 336 (ג"פ **יבק** וכל, **דוד** פעמים **דוד**) ובצירוף **אברהם** לכל ביטוי (כאמור בו "**אברהם אברהם**") עולה 832 – **לב** פעמים **הוי', ארץ ישראל אור הכתר** וכו'.
י מדרש תהלים פא (וראה פסחים פח, א).
יא שמות רבה כג, ה (ע"פ שה"ש ד, ח).
יב שה"ש הנ"ל.
יג מיכה ז, כ.
יד בסעודת משיח השתא.
טו בראשית כא, לג. וראה סוטה י, א"ב. כאשר מחשבים כך את הפסוק – "**ויטע אשל בבאר שבע חסד ויקרא שם בשם הוי' אל עולם אמונה**" – עולה הכל 39,2379 (**אמונה** במ"ס) פעמים 61 (**תענוג** במ"ס, **אין**). בפסוק האמונה המובהק של אברהם אבינו מתחברת לאמונה הצדקה (כינוי אחר לחסד) – "והאמן בהוי' ויחשבה לו צדקה" (בראשית טו, ו) – והנה, כאשר מוסיפים **צדקה** לחלק החסד של הפסוק

כתר אמונה תענוג רצון		
חכמה בטול	בינה שמחה	
חסד אהבה	דעת יחוד	
נצח בטחון	גבורה יראה	תפארת רחמים
	הוד תמימות	יסוד אמת
		מלכות שפלות

כמו שאפשר להתבונן בשבעת השבועות של ספירת העומר בהקבלה לשבע מדות הלב וההתכללות שלהן, אפשר להתבונן בהם בהקבלה לשבע הנקודות על הקו האמצעי וההתכללות שלהן. זו הכוונה החדשה של השנה. נסביר בקיצור, עם כמה חידושים גדולים שיוצאים כשעושים את ההקבלה לכוונה הרגילה.

אמונה־תענוג־רצון – שלשת האבות

מונח אצלנו בפשטות שלשלת ראשי הראשים, הראשים שבכתה, מקבילים לשלשת האבות³, שבהקבלה הפשוטה הם כנגד חג"ת⁴. הפרק החדש של הרבי הוא פרק קכא – "אשא

ב **סוד ה' ליראיו** ש"א פ"א (ומבואר בשיעורים בסוד ה' ח"ג עמ' סד ואילך).
ג זהר ח"ג קעטב ב; שער הגלגולים סוף הקדמה לא. ובכ"מ.

מדרגות של תמימות – ברצון, בלב ובמעשה – כאשר שרש כל התמימות הוא תמימות הרצון. יעקב הוא איש התורה, שהיא חכמתו ורצונו של הקב"ה.¹⁰

[ותוספת למעמיקים, על יסוד דברי הקדושת לוי בפרשת קדושים¹¹ (שכבר קראנו במנחה): במדות הלב יעקב הוא מדת התפארת-הרחמים (שבכוונה שלנו מתקשרת לתמימות, כדלקמן, מדתו העצמית של "יעקב איש תם", כנ"ל). מה היחס בין הרצון לרחמים? הרצון בנפש נמשך מהעל-מודע אל המודע דרך צנור המזל העליון של הדיקנא¹², "נצור חסד"¹³. סוד "נצור" הוא צער בתוך נחת רוח – רגישות שלא לצער את מדת הרחמים של ה' יתברך, שהיא עיקר הנחת-רוח שלו בעולם (על ידי זהירות מהחטא שגורם לעונש ובכך מצער את ה', "בזמן שאדם מצטער שכינה מה לשון אומרת? קלני מראשי קלני מזרועי"¹⁴). ואכן, ליעקב אבינו, המקביל במדות הלב לרחמים, יש 'חוש' בצער – הוא נקרא "צעיר"¹⁵ והתנסה בצער גדול בנים¹⁶, צער גלות ושאר מיני צער (כפי שדרשו חז"ל¹⁷ שאמר על עצמו "לא שלותי ולא שקטתי ולא נחתי ויבא רגז"¹⁸)].

דעת-יחוד – מדת משה

בהתבוננות הזו, כמו בעוד פרצופים, החידושים העיקריים הם ביחס לספירות נצח והוד, השבוע הרביעי והחמישי, שבהתבוננות החדשה הם כנגד דעת-יחוד ותפארת-רחמים.

- כו תניא פ"ד. ובכ"ט.
 כז קדושת לוי קדושים ד"ה "מפני שיבה תקום".
 כח ראה גם אמרי בינה שער הק"ש פס"ה.
 כט שמות לד, ו. על קשר רצון-רצון ראה קהלת יעקב ערך גאולה.
 ל חגיגה טו, ב. סנהדרין מו, א (עיי"ש בסוגיא שמדובר בצער החוטא הנענש).
 לא בראשית כה, כג.
 לב פתיחתא דאיכה רבה כד.
 לג בראשית רבה פד, ג.
 לד איוב ג, כו.

יצחק אבינו שייך לראש השני, לכח התענוג. כמו שדברנו לאחרונה¹⁹, הענין העצמי של יצחק הוא צחוק ושעשוע, כשמו. בפסח התענוג מתבטא בקרבן פסח, התענוג האלקי של החג, כמו שהזכרנו גם בחול המועד²⁰. כתוב אצל יצחק אבינו שהוא אוהב מטעמים²¹, יש לו 'חוש' בתענוג (המתבטא ב"גדי עזים"²² של קרבן פסח²³). התענוג של יצחק אבינו מופיע גם בשעשוע שלו עם רבקה, "יצחק מצחק את רבקה אשתו"²⁴. במדות הלב יצחק הוא יראה ופחד, אבל כמו שתמיד מסבירים²⁵ – "פחד יצחק"²⁶, הסוף של הפחד הזה הוא צחוק ושעשוע, תענוג אלקי. השרש של יעקב אבינו הוא בראש השלישי של הכתה, כח הרצון. על יעקב כתוב "יעקב איש תם ישב אהלים"²⁷. כתוב בחסידות²⁸ שיש שלש

כתוב אצל יצחק אבינו שהוא אוהב מטעמים, יש לו 'חוש' בתענוג

דנן, "ויטע אשל בבאר שבע", הוא משתווה לחלק האמונה של הפסוק, "ויקרא שם בשם הוי אל עולם!"
 טז שיעור שבת וישב השתא (ונזכר גם בשיעור שבהערה הבאה).

יז שיעור ח"י ניסן השתא ח"א – נדפס לקמן בחוברת. יח בראשית כז, ד; ט; יד (וראה גם מדרש שכל טוב לבראשית כה, כח – "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, ולפי שהיה יצחק בן זקונים היה מעונג ומפונק והיה אוהב מיני מעדנים והיה עשו צד חיות ועופות ומבשל ומאכילו היפה ומביא יין מובחר ומשקה" – ובראשית רבה סג, י).

יט ראה בראשית כז, ט ואילך.
 כ פדר"א פ"לב (הובא ברש"י עה"פ). קרבן פסח (500) ועוד **גדי עזים** (144, **קדם, זה** ברבוע) עולה 2,644 פעמים **פחד**, מדת יצחק.

כא בראשית כו, ח.
 כב ראה **לב לדעת** מאמר "פרק בעבודת ה" ביאור ח (עמ' לח).

כג בראשית לא, מב.
 כד שם כה, כז.
 כה דרך חיים (אדהאמ"צ) ומבואר בהמשך תער"ב בכ"ט. דבריהם מובאים ומבוארים בספר **תום ודעת** מאמר "תמימותו של רש"י" ח"ב.

התקשרות שהיא גם הנותנת את הבטחון הפעיל. ההתבוננות של המקום היא גם כח שמקים את האדם – "מקימי מעפר דל [כינוי למשיח^ג] מאשפת ירים אביון [גם משיח^ג]. להושיבי עם נדיבים [עם האבות^ה] עם נדיבי עמו [משה ואהרן^ה]"^מ.

ההכרה שה' נמצא בכל מקום, גם כשנפלתי, נותנת כח לקום מהנפילה – "כי נפלתי קמתי [כי אשב בחשך הוי' אור לי]"^מ. בשבעת האושפיזין של סוכות הקשר כאן מאד ברור – במדות הלב משה רבינו הוא הנצח אבל בכלל כתוב^מ (בתניא של הימים האחרונים) שמה רבינו הוא ספירת הדעת של כלל ישראל.

תפארת רחמים – מדת אהרן

עוד יותר חידוש יש בנקודה החמישית, בקשר בין ההוד לבין התפארת הרחמים^ג. כתוב שההנהגה של עם ישראל שייכת למדת הרחמים – "כי מרחמם ינהגם"^{נא}. רמז ידוע אצלנו^ב ש"כי מרחמם" בגימטריא משיח. ההנהגה של המשיח קשורה לרחמים שלו – הוא לא מנהיג אותנו כי

מג שפתי קדושים (נאדבורנה) פרשת משפטים עה"פ "ודל לא תהדר"; סוף הקדמת דמשק אליעזר (סופר) בשם רבי ישעיה פיק.

מד אוה"ח על דברים טו, ז.

מה ראה זהר ח"ג כו, א.

מו הגש"פ קדש הילולים עה"פ וראה ת"י לבמדבר כא, יח.

מז תהלים קיג, ז"ח.

מח מיכה ז, ח. "כי נפלתי קמתי כי אשב בחשך הוי' אור לי" עולה ז"פ רחמים (וראה עוד לקמן בענין הקשר בין רחמים שברחמים והוד שבהוד, נקודת עומק תחת שממנה העליה).

מט תניא פמ"ב.

נ בחכמת הצירוף, צירוף ההוד, הוי', הוא אור חוזר של צירוף התפארת, ויה (וכן בסוד הגוונים כתום שבהוד הוא האור החוזר של הצהוב שבתפארת), ודוק.

נא ישעיה מט, י.

נב ראה שלשה כתרם מאמר "עד מות הכהן הגדול" הערה רכ (עמ' שעד); מבחר שיעורי התבוננות ח"ט עמ' 207 ואילך. ובכ"מ.

ההכרה שה' נמצא בכל מקום, גם כשנפלתי, נותנת כח לקום מהנפילה – "כי נפלתי קמתי"

בדרך כלל נצח והוד הם שני סוגי בטחון, בטחון פעיל ובטחון סביל^ה, או שהנצח הוא בכלל הבטחון וההוד הוא התמימות, בסוד "הולך בתם [רגל שמאל, התמימות] ילך בטח [רגל ימין, הבטחון]"^{לז}. צריך להסביר את הקשר שלהם למיקום החדש:

שוב, הנקודה הרביעית היא

הדעת, שהיא כבר אחור ביחס לכתה, שהוא "פנים בפנים"^{לז}. הדעת היא מח האחור גם ביחס לחכמה ובינה – הם שני המוחין שמצד הפנים ומח הדעת הוא ראשית עמוד השדרה^{לח}. יש מעלה באחור גם ביחס לפנים, בסוד "אחור וקדם צרתני"^{לט}, כמו שעוד נסביר. דברנו ביום טוב ראשון ובחול המועד^מ על גימטריאות של 254, מקום חכם, החכמה של הבן החכם שיודע שה' "הוא מקומו של עולם"^מ ושתמיד הוא נמצא עם ה' ואצל ה' – סוד "ברוך המקום" של ההגדה^מ. יש עוד גימטריא שלא אמרנו, אותו מספר שוה בגימטריא גם עומקא דלבא. הדעת היא מקור התפלה וההתקשרות מעומקא דלבא. הדעת היא היכולת להתקשר לאלקות באמת,

לה סוד ה' ליראוי ש"א פ"י (נכתב בא שיעורים בסוד ה' ח"ג עמ' רלט ואילך); לב לדעת מאמר אמונה ובטחון פ"ב.

לו משלי י, ט.

לז ראה ע"ח ש"ב פ"ב (מ"ח).

לח ראה ע"ח שכ"ה פ"א (מ"ב). ובכ"מ.

לט תהלים קלט, ה. בהמשך השיעור היה פרק על "אחור וקדם צרתני" שיפורסם בהמשך א"ה. השרש של "אחור וקדם צרתני" הוא בג"ר שבכתר – האמונה היא שרש הדעת האחור, התענוג הוא בחינת פנים (אור) והרצון הוא סוד הצורה, "צרתני" (בסוד צורתו של יעקב אבינו החקוקה בכסא הכבוד), וד"ל.

מ שני השיעורים נדפסים לקמן בגליון.

מא בראשית רבה סח, ט. ובכ"מ.

מב עפ"י תורת אבות פסח אות ח (כנסמן בשיעור יו"ט השתא). ותוספת על האמור שם: "ברוך המקום" (419) ועוד "אחד חכם" (81) עולה קרבן פסח (500) – בסוד המענה לבן החכם "אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן", כדי שישאר בפה טעם קרבן פסח (גדי העזים של יצחק, כנ"ל בפנים, עליו נדרש "בן חכם ישמח אב").

שאצלו מופיעות גם התכונות של אהרן הכהן. בכלל, רחמים הם גם הרגש של מי שמרחם, אבל יש גם 'רחמנות' – התעוררות רחמים מלמטה, של מי שמרחמים עליו. הרבה פעמים דברנו¹ מה הייתי מתפלל אם היו נותנים לי להתפלל רק תפלה אחת. אמרנו שאם היו נותנים לי לומר רק משפט הייתי מתפלל "וטהר לבנו לעבדך באמת", אבל אם היו נותנים לי לומר ברכה-תפלה שלמה הייתי אומר "אהבת עולם". ברכת "אהבת עולם" כוללת גם אהבה רבה (שלא מופיעה בה, בנוסח שלנו) – מדת אהרן הכהן, כהנא רבא² – וגם רחמים, שאנו מעוררים רחמים רבים על עצמנו. התעוררות רחמים מלמטה שייכת לספירת הוה, "איהי בהוד"³ (או, בלשון ספר יצירה, הוה הוא "עמק תחת"⁴).

בשני השבועות האחרונים לא צריך להרחיב – הם נשארים יסוד ומלכות, אמת ושפלות, בשתי ההתבוננויות.

ב. התבוננות פרטית בימי הספירה

כוונות ספירת העומר תשפ"ב

יש כאן התבוננות מאד יפה שמתחילה כבר מהשבוע שאנחנו מסיימים כעת. אנחנו כרגע בסוף השבוע של האמונה, וכשנתפלל ערבית מתחיל ענין חדש – תיקון התענוג. אלה הכוונות

הוא רוצה להנהיג, ולכן הוא גם צריך לרחם על מי שהוא מנהיג, אלא הוא מרחם עלינו ומרוב הרחמים שלו הוא מנהיג. ההנהגה שייכת לספירת הוה, רגל שמאל⁵, שבספר יצירה⁶ היא השולטת בחוש ההילוך, חוש ההנהגה. כך כתוב⁷ שה' בחר במשה ובדוד להיות רועי ישראל בשל מדת הרחמים שלהם על הצאן⁸, והיינו מדת הוה שלהם, רחמים בתמימות לפי ההקבלה שעושים כעת.

יש בלוח "היום יום" קטעים⁹ שמסבירים שהמעלה של המשיח היא התמימות, פנימיות ספירת הוה¹⁰. כך, משיח ילמד תורה עם האבות ועם האנשים הפשוטים ביותר משום שהוא

ענו ותמים¹¹, כמו שסברנו פעם באריכות. הרחמים והתמימות הן תכונות שמאפיינות את אהרן הכהן יותר מאשר את משה רבינו – אחת המעלות של המשיח ביחס למשה רבינו היא

נג הקדמת תקו"ז יז, א ("פתח אליהו"). ראה קהלת יעקב ערך 'הוד' ובכ"מ.

נד ספר יצירה פ"ה מ"ז.

נה ראה שמות רבה ב, ב תנחומא שמות ז.

נו הכל בהמשך לרועה הצאן הראשון שהוא רועה נשמות עם ישראל (ראה תו"ח בראשית מה, ד; ויצא קעב, ב ועוד) – יעקב אבינו שמתתו רחמים.

נז ראה למשל ה' ו"ב טבת, כ"ד אייר.

נח ראה סוד ה' ליראיו ש"א פ"א (וביאורו בשיעורים בסוד ה' ח"ג); אל עולם הקבלה פ"ז; הנפש פ"ב.

נט ראה לוח "היום יום" א' מנחם-אב: "מעלת המשיח שיהיה עניו, דהגם שיהיה בתכלית הגדלות, וילמוד תורה עם האבות ומשה רבינו ע"ה, בכל זה יהיה בתכלית הענוה והביטול ללמוד גם עם אנשים פשוטים".

ס ראה למשל בשיעורי ה"ז מנחם-אב תשע"ט (ובשיעור כ"א סיון תשע"ג), ועוד.

סא במדבר רבה יח, כ ובכ"מ.

סב ע"ח שער הכללים פ"א. ובכ"מ.

סג ספר יצירה פ"א מ"ה. וראה פ"ח שער תפלות ר"ה פ"ז. עמק תחת ועוד רחמים רבים עולה 1568 (הרבע הכפול

של כח), שבע פעמים דרך – כמנין הפסוקים "בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך" (משלי ג, ה) ו"איל וצבי ויחמור ואקו ודישן ותאו וזמר" (דברים יד, ה) – סוד שבע הדרכים

הטהורות ביהדות, כנודע (מבחר שיעורי התבוננות ח"ז עמ' 117 ואילך ובכ"ד), היינו שלמות הוה, כאשר ה'גזרה שוה" של כל היהודים בכל הדרכים היא מדת הרחמים (כמבואר בשיעור חוה"מ השתא).

כ"ח ניסן, א' אייר ר"ב אייר

מעבר לימים המובהקים שכל עם ישראל מציין בספירת העומר – פסח שני ול"ג בעומר, אליהם מיד נתייחס – יש כל מיני ימים מיוחדים שאנחנו אוהבים לציין בספירת העומר. אחד מהם הוא כ"ח ניסן, יום כיבוש יריחו^{טז}, היום בו הרבי הכריז בכאב שלא צועקים באמת מעומק הלב "עד מתי?!" ותבע "עשו כל אשר ביכולתכם, ענינים שהם באופן של אורות דתהו אבל בכלים דתיקון, להביא את משיח צדקנו בפועל ממש"^{טז}. בהתבוננות של השנה זהו היום של אמת שבתענוג – תענוג אמתי עם דחף להגשמה-אימות (כמובן המושג אמת של ספירת היסוד) גם ובעיקר מתוך תחושת הצער האמתית על כך שטרם זכינו לתענוג המקווה^{טז} (המתבטאת בצעקת "עד מתי?!" באמת ומעומק הלב). זו מדת האמת של יצחק, השייך בעצם לארץ ישראל^{טז}, עמה כובשים את יריחו – "מנעולה של ארץ ישראל" (כאשר יריחו רומזת לתענוג של חוש הריחה^{טז} – ובהיותה "עיר התמרים"^{טז} גם לתענוג של חוש הטעם – התענוג הפנימי של כל ארץ ישראל, "ארץ זבת חלב ודבש"^{טז}).

יום נוסף שאנחנו מציינים כל שנה הוא א' אייר, יום ההילולא של מרא דארעא ישראל רבי

אם היו נותנים
לי לומר רק
משפט הייתי
מתפלל "זטהר
לבנו לעבדך
באמת", אבל
אם היו נותנים
לי לומר ברכה-
תפלה שלמה
הייתי אומר
"אהבת עולם"

של ספירת העומר תשפ"ב, שאמרנו בקיצור ואפשר לפתח אותן לחוברת שלמה. נתבונן בטבלה השלמה של הכוונה – מודפסת בעמוד בפני עצמו בסיום השיעור, כדי להקל על שמירתה בסידור בכל ימי הספירה... – ונציין כמה דברים שעולים ממנה ביחס לימים מסוימים בספירה:

פסח – שבוע האמונה

קודם כל, אין יותר מתאים מכך שכל פסח, "חג המצות"^{טז}, הוא בשבוע של האמונה – שבוע שאוכלים בו מצות, "מיכלא דמהימנותא"^{טז}, והוא היסוד של

אמונת ישראל^{טז}, החל ממצות האמת אלקות, "אנכי הוי' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים"^{טז}, ועד לכל המצוות שהן "זכר ליציאת מצרים".

פסח הוא תיקון האמונה עד ליום האחרון, "אחרון של פסח", שבכוונה הרגילה הוא יסוד שבחסד ובכוונה כעת הוא אמת שבאמונה, ועד ל"אחרון אחרון חביב"^{טז}, שאנחנו כעת בו, השפלות שבאמונה. אחרון של פסח הוא אמת שבאמונה, הדבר הכי יפה ומתאים, "איהו אמת ואיהו אמונה"^{טז}, אמונה באמת – אמונה צרופה, אמונה טהורה, אמונה שלמה. אחר כך, "אחרון אחרון חביב" הוא השפלות שבאמונה, עם כל הקשר שידוע^{טז} שיש בין שפלות לאמונה (שפלות עולה ח"פ אמונה).

עא ראה סדר עולם רבא פ"א. ובכ"ט.

עב שיחת כ"ח ניסן תנש"א.

עג ראה תניא אגה"ק כט, לקוטי תורה בשלח א, ג ובריבוי מקומות.

עד ראה בראשית רבה סד, ג.

עה מאמרי אדה"ז אתהלך - לאזניא עמ' רלז (וראה תמיד פ"ג מ"ח). ובכ"ט.

עו דברים לד, ג ובכ"ט.

עז שמות ג, ח.

סד שמות כג, טו ועוד.

סה ראה שם ח"ב קפג, ב.

סו ראה כוזרי מאמר ראשון אות כה ועוד רבים.

סז שמות כ, ב.

סח בראשית רבה עח, ח (הובא ברש"י לבראשית לג, ב).

סט ראה זהר ח"ג קצח, ב.

ע סוד ה' ליראיו ש"א פ"ה (ומבואר בשיעורים בסוד ה' ח"ג עמ' קעח ואילך).

רצון שברצון (היאחזות ברצון המקורי, ברצון שמעל המצוי).

פסח שני ול"ג בעומר

פסח שני – י"ד אייר – הוא יום האמונה שברחמים. המסר של פסח שני הוא "אין אבוד"¹⁹, "אם אתה מאמין שאפשר לקלקל תאמין שאפשר לתקן"¹⁹, והיינו כפשוטו האמונה ברחמים – האמונה ש"לא כלו רחמיו"¹⁹ ותמיד אפשר לתקן.

בהתבוננות הזאת יוצא ש-לג בעומר, שבסדר הרגיל הוא הוד שבהוד (בגימטריא מנחם מענדל), הוא תפארת שבתפארת, שבהתבוננות הרגילה היא ב' אייר (הנ"ל). מי שמכיר את הכוונות הפנימיות יודע שיש קשר מובהק, שאנחנו תמיד מזכירים, באורות הפנימיים הספירה היא מלמעלה למטה אבל באורות המקיפים הספירה היא מלמטה למעלה¹⁹, וממילא תפארת שבתפארת הוא המקיף של ההוד שבהוד, ובהתבוננות החדשה הדבר בא לידי ביטוי. מה המשמעות? כתוב¹⁹ ש-לג בעומר הוא "מתן תורה של פנימיות התורה". מה הקשר לספירה? כשאומרים שזהו הוד שבהוד, דבר שטעון הסבר. אבל הקשר לתפארת שבתפארת ברור מאד – בכל מקום תפארת היא תורה. פנימיות התורה נובעת מהמדה הפנימית של התפארת, הרחמים – מתוך הרחמים הגדולים על עם ישראל נובעת התורה הכי פנימית, וכמו שה' אומר לרבי שמעון בר יוחאי "בהאי חבורא דילך... יפקון ביה מן גלותא ברחמי"¹⁹.

מנחם מענדל מויטבסק בעל "פרי הארץ" – היום העיקרי של 'חסידות ארץ ישראל' וההתקשרות לעליה החסידית-המשיחית לארץ (שהוא גם יום ההילולא של אחד מחוזי-הוגי התקומה בארץ באופן הרצוי,

רבי עקיבא-יוסף שלזינגר בעל "לב העיברי", שהשנה מציינים בדיוק מאה שנה לפטירתו). זהו יום התענוג שברצון – שרש יצחק, סוד ארץ ישראל כנ"ל, שביעקב, היורש "נחלה בלי מצרים"¹⁹ תוך התאחדות כל שבטי ישראל באופן המתוקן של "מטתו שלמה"¹⁹. נקודת התענוג שברצון היא סוד ה"חפץ" (רצון שיש בו תענוג פנימי¹⁹), כמתאים ל"ארץ חפץ"¹⁹ ("חפציבה"¹⁹).

מ"א אייר ממשיכים ישר ל-ב' אייר, יום ההולדת של הרבי המהר"ש, שמכונה על שם פתגמו "לכתחילה ארביער" ('לכתחילה מלמעלה') – "העולם אומר שכאשר לא הולך מלמטה [בתחומי המצוי] צריך ללכת מלמעלה [תוך עליה לרצוי שמעל מגבלות המציאות] ואני אומר 'לכתחילה ארביער'¹⁹, גישה מובהקת של

א' אייר, יום ההילולא של מרא דארעא ישראל רבי מנחם מענדל מויטבסק בעל "פרי הארץ" הוא גם יום ההילולא של אחד מחוזי-הוגי התקומה בארץ באופן הרצוי, רבי עקיבא-יוסף שלזינגר בעל "לב העיברי"

19 עח ראה שבת קיח, א.

19 עט רש"י על בראשית מז, לא (ע"פ פסחים נו, א).

19 פ לקו"ת שה"ש כח, ד ובכ"מ (וראה שיעורי ח' ניסן תשפ"א – פורסמו בגליון שבת הגדול השתא).

19 פא מלאכי ג, יב. ראה לקו"ת שה"ש כח, ד.

19 פב ע"פ ישעיה סב, ד.

19 פג ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א עמ' תריז; לקו"ש ח"א עמ' 124. ועוד.

19 פד לוח "היום יום" י"ד אייר.

19 פה לקו"ת קיב.

19 פו איכה ג, כב.

19 פז ראה וכמתמונים תחפשה ח"א עמ' לג ובכ"מ.

19 פח ד"ה "ספרתם לכם" תרס"ו (עמ' ריט); ד"ה "אני לדודי ועלי תשוקתו" תש"ד (סה"מ עמ' 211).

19 פט זהר ח"ג כקד, ב.

מכוונת כנגד פרשה שלמה בתורה (כששבעת ימי השבוע מתחלקים כנגד שבע העליות לפרשה, שבעצמן מכוונות כנגד שבע הספירות^{צז}), ובקביעות שנה זו היינו הפרשות **אחרי, קדשים, אמר, בהר, בחקתי, במדבר, נשא**. והנה, שמות הפרשיות עולים יחד 2240 (ז"פ 224) – בדיוק עשר פעמים 224

(**דרך**, העולה 2 פעמים **לב**^{צח}, סוד 2 מדות **הלב** של "**דרך** הוי"^{צט}), הערך הכולל של מספרן הסידורי של הפרשיות הללו לפי סדר התורה (29, 30, 31, 32, 33, 34, 35)!

השבוע שנכנסים אליו כעת – שבוע התענוג – הוא שבוע פרשת קדשים, שמתאים להתבונן במעלה שלו לפי זה. רבי לוי יצחק מברדיטשוב מסביר^{צא} כי עיקר עבודת "קדשים" תהיו כי קדוש אני^{צב}, "קדושתי למעלה מקדושתכם"^{צד} – שפירושו החסידי הוא שה' מקבל תענוג מעבודת ישראל בקדושה^{צה} ("קדושתי למעלה [ניזונה] מקדושתכם") – הוא דבקות באין הנעלם, סוד "דישא דאין" ראש התענוג שבכתה. והנה, כל הקו האמצעי – **אמונה תענוג רצון יחד רחמים אמת שפלות** – עולה י"פ **אין הנעלם**^{צו}!

בתוך פרשת קדושים מופיע ה"כלל גדול

צז ראה באריכות בסדרה עמודיה שבעה.

צח הפרשה ה**לב** בסדר התורה – המופיעה בין הפרשות של הספירה, כנ"ל בפנים – היא פרשת "בהר [סיני]" (בהר) לשון בהירות, ההתגלות של "בסיני נדמה להם כזקן מלא רחמים", שבהקבלה לספירות היא נקודת הדעת/היחוד, בסוד "**לב** לדעת" (דברים כט, ג).

צט ישעיה מ, ג.

צא קדושת לוי קדושים ד"ה "או יבואר קדושים תהיו" – וראה באורך במדור קדושת לוי להלן בחוברת.

ק ויקרא יט, ב.

קא בראשית רבה צ, ב; ויקרא רבה כד, ט.

קב ראה קדושת לוי קדושים ד"ה "קדושים תהיו".

קג והיינו י"פ **אהרן** שזכה לתמימות ועונה יתרה – בחינת **אין הנעלם** – המופיעות במיוחד אצל המשיה, כנ"ל בפנים.

יסוד שביסוד ויום ירושלים

אנחנו, עוד מימי הישיבה בציון יוסף הצדיק, נוהגים לציין את גם את כ"ו אייר, היום של יסוד שביסוד. גם בהתבוננות של השנה היום הששי שבשבוע הששי הוא יסוד שביסוד, אך עם דגש על פנימיות היסוד – יום של אמת שבאמת, מדת "אמת לאמתו" שדברנו עליה הרבה פעמים^{צא}, הנקודה הפנימית

והעצמית של האמת שמתגלה הרבה פעמים הפוכה מהאמת הפשוטה והגלויה, שרש נשיאת ההפכים של "אלו ואלו דברי אלהים חיים"^{צב}.

בדור האחרון מציינים את כ"ח אייר כיום ירושלים^{צג} – יום כיבוש ירושלים במלחמת ששת הימים (ויותר מפעם אחת דברנו על הקשר שלו לחסד שבמלכות, כפי הכוונה הרגילה). לפי ההתבוננות של השנה זהו יום האמונה שבשפלות – סוד ירושלים הוא האמונה בשפלות, הכנעה נאמנה למקום אשר בחר בו ה' לשכן את שמו שם^{צד} (במקום אותו רכש דוד המלך, שמדתו שפלות, כפי שהתבטא במיוחד במצבו בסיפור רכישת גרן ארונה^{צה}).

"תמימות"

בקביעות של השנה יש עוד תכונה מיוחדת – הספירה מתחילה ביום ראשון ("ממחרת השבת"^{צז} כפשוטו) וממילא שבעת השבועות הם באופן של "תמימות". באופן כזה, כל ספירה

צא ראה שיעור "יסוד שביסוד" (כ"ו אייר) תש"פ (נדפס בגליון נשא דאז) ושי"נ ובכ"ת.

צב עירובים יג, ב.

צג ועל דרך זה מציינים את ה' אייר, יום הכרזת המדינה, שלפי ההתבוננות כאן הוא האמת שברצון – קריאה/תביעה לממש באמת את רצון עם ישראל בכל הדורות לשוב לארצו ולחיות בה על פי תורה, בחיי פרט ובחיי ציבור, ולא להמיר את השאיפה השלמה הזו בשום דבר אחר...

צד ראה דברים יב, הי"א. ובכ"ת.

צה ראה בשמואל"ב פכ"ד ובדברי הימים"א פכ"א. ועוד.

צז ויקרא כג, טו. ראה מנחות סה, ב.

נשמות ישראל^{קז}, שהוא הוא גם סוד "מאין יבא עזרי"קח, הפרק של הרבי השנה).
עד כאן כמה נקודות, שכפי שכבר אמרנו מזמינות להתבונן בהכל בסוד "תן לחכם ויחכם עוד".

בתורה^{קד} של "ואהבת לרעך כמוך"^{קה} ב"שני", היום התשיעי לעמך, יום התענוג שבתענוג – עצם התענוג הנעלם ("מאין באת"^{קי}, מקור

קד בראשית רבה כד, ז. וראה באריכות בספר **כלל גדול בתורה**.

קז ראה בהוספות להערות וציונים ללקו"ת נצבים מז, א; מאמרי אדה"ז על מאחז"ל עמ' עט. ובכ"מ.
קח תהלים קכא, א.

קה ויקרא יט, יח.

קי אבות פ"ג מ"א.

ט"ז ניסן אמונה שבאמונה	י"ז ניסן תענוג שבאמונה	ח"י ניסן רצון שבאמונה	י"ט ניסן יחוד שבאמונה	כ' ניסן רחמים שבאמונה	כ"א ניסן אמת שבאמונה	כ"ב ניסן אחרי-מות שפלות שבאמונה
כ"ג ניסן אמונה שבתענוג	כ"ד ניסן תענוג שבתענוג	כ"ה ניסן רצון שבתענוג	כ"ו ניסן יחוד שבתענוג	ז"ך ניסן רחמים שבתענוג	כ"ח ניסן אמת שבתענוג	כ"ט ניסן קדשים שפלות שבתענוג
ל' ניסן אמונה שברצון	א' אייר תענוג שברצון	ב' אייר רצון שברצון	ג' אייר יחוד שברצון	ד' אייר רחמים שברצון	ה' אייר אמת שברצון	ו' אייר אמר שפלות שברצון
ז' אייר אמונה שביחוד	ח' אייר תענוג שביחוד	ט' אייר רצון שביחוד	י' אייר יחוד שביחוד	י"א אייר רחמים שביחוד	י"ב אייר אמת שביחוד	י"ג אייר בהר שפלות שביחוד
י"ד אייר אמונה שברחמים	ט"ו אייר תענוג שברחמים	ט"ז אייר רצון שברחמים	י"ז אייר יחוד שברחמים	ח"י אייר ליג בעומר רחמים שברחמים	י"ט אייר אמת שברחמים	כ' אייר במקתי שפלות שברחמים
כ"א אייר אמונה שבאמת	כ"ב אייר תענוג שבאמת	כ"ג אייר רצון שבאמת	כ"ד אייר יחוד שבאמת	כ"ה אייר רחמים שבאמת	כ"ו אייר אמת שבאמת	ז"ך אייר במדבר שפלות שבאמת
כ"ח אייר אמונה שבשפלות	כ"ט אייר תענוג שבשפלות	א' סיון רצון שבשפלות	ב' סיון יחוד שבשפלות	ג' סיון רחמים שבשפלות	ד' סיון אמת שבשפלות	ה' סיון נשא שפלות שבשפלות

שיעור

בחזרה לאביב הילדות

"טל ילדתיך"

קיצור מהלך השיעור

תפלת טל, בחג הראשון של פסח, פותחת את כל תקופת הקיץ. הטל קורא לנו לחזור לימי הנעורים, עם הרעננות והטריות שלהם וגם עם **היכולת לשחק**. בעוד עבד עומד דרוך לפני המלך, הרי שבן חכם יודע עד כמה אביו אוהב אותו והוא משתובב ומשחק מתוך הידיעה שתמיד הוא נמצא בעולמו־מקומו של המלך וגורם לו תענוג. שיעור אביבי המורה־דרך לעבודת ימי האביב והקיץ הבאים עלינו לטובה וכולל בתוכו גם **כוונות־טל** קצרות והתבוננות ביחס בין משה למשיח.

טל ילדות

אמרנו כעת תפלת טל. בארמית טל הוא לשון ילדות, טליא, וגם לשון משחק – הגדר של ילד שהוא משחק. כנראה התקופה של הקיץ, בה אומרים "מוריד הטל", מחזירה אותנו לילדות – חידוש מרענן של חודש האביב. פסח הוא זמן של לידה^א, "בני אתה אני היום ילדתיך"^ב – זהו אחד הפירושים במה שמשיח ענה לרבי יהושע בן לוי שיבוא "היום"^ג, היום של "בני אתה אני

היום ילדתיך", שחוזרים לילדות.

"לך טל ילדתיך"^ד נאמר על אברהם אבינו^ה. לאברהם אבינו היה עבד שנקרא "זקן ביתו"^ו, אליעזר עבד אברהם הוא נשמה גדולה – נשמה שהיתה בקליפות, הוא בעצמו כנען^ז, "ארור כנען"^ח, והוא יוצא ומתגלגל הרבה גלגולים עד שהוא מגיע למשיח, כך כתוב בארזיז^ט. לעת זקנה אברהם זוכה גם בבן, יצחק אבינו. בהגדה של פסח אומרים "כנגד ארבעה בנים

נרשם (מהזכרון) ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. ט"ו ניסן, יו"ט ראשון דפסח תשפ"ב – כפר חב"ד.

א ראה יחזקאל טז, ד ואילך (וברש"י וכפי שנדרש בהגש"פ); מכילתא בשלח ו. ובכ"מ.

ב תהלים ב, ז.

ג סנהדרין צח, א (וראה סוכה נב, א); **לב לדעת** מאמר "אמונה ובטחון" פ"ז (עמ' עט) ובשיעור כ"ד אייר תשע"ט (נדפס בגליון קרח ש"ז).

ד תהלים קי, ג.

ה בראשית רבה לט, ח; תנחומא (בובר) לך"ד ד.

ו בראשית כד, ב.

ז בראשית רבה ס, ז.

ח בראשית ט, כה.

ט ילקוט הראובני חלק שכחת הלקט, אדם והדורות עד נח אות יז. שער הפסוקים חיי שרה פכ"ד; וראה **שעשועים יום יום** פרשת לך לך.

ראוי להיות לפני אביו, המלך, ואף פעם הוא לא יוצא החוצה. גם כשהבן משחק – טל – הוא עדיין לפני המלך. אנחנו פוסקים¹⁷ כמו רבי מאיר, ש"בין כך ובין כך קרויים בנים"¹⁸ – גם כשהבן 'יוצא' הוא נשאר בן.

"ברוך המקום"

לפני "כנגד ארבעה בנים דברה תורה" אומרים "ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא". כתוב – גם בחב"ד¹⁹ וגם בספרי חסידות אחרים²⁰ – שארבעת ה"ברוך" רומזים לארבעת הבנים. הסדר כאן כמו שם הוי" ב"ה – שני ה"ברוך הוא" הם כמו ה עילאה ויה תתאה. לפי סדר הבנים (כסדרם בהגדה, לא בהקבלה לעולמות ולאותיות שם הוי" ב"ה), שני ה"ברוך הוא" הם כנגד הבן הרשע והבן שאינו יודע לשאול – שני הבנים שהאור אצלם בהעלם, "הוא" לשון נסתה. הכי מובהק כאן הוא הבן התם, "יעקב איש תם ישב אהלים"²¹, התלמיד חכם, שכנגדו כתוב כאן "ברוך שנתן תורה לעמו ישראל".

כנגד ה"בן חכם" כתוב "ברוך המקום". "המקום" הוא כינוי לה'. למה? לומדים זאת ממאמר ה' "הנה מקום אתי"²², שחז"ל דורשים "הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו"²³. בקבלה כתוב ש"מקום רומז לשם הוי" ב"ה – הוי' ברבוע פרטי²⁴. מקום עולה גם ו"פ שם אל²⁵ – 'אל' גם במובן של כיוון, כנגד ששת הקצוות של המקום. החכמה של הבן החכם היא לדעת

יז ש"ת הרשב"א ח"א תשובה קצד.

יח קידושין לו, א.

יט לקו"ש ח"א עמ' 251 (הובא בהגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים). וראה הגש"פ **סודות מן הסדר** עמ' 69.

כ תורת אבות פסח אות ח, עיי"ש. וראה גם פרי צדיק דרושים לחג הפסח ח ועוד.

כא בראשית כה, כז.

כב שמות לג, כא.

כג בראשית רבה סח, ט. ובכ"מ.

כד פ"ח שער חג המצות פ"ז. ובכ"מ.

כה שעה"כ דרושי אשרי פטום הקטרת וכו' פ"א. ובכ"מ.

דברה תורה" ויצחק אבינו (שהיום יום ההולדת שלו) הוא הבן החכם, עליו דורשים²⁶ "בן חכם ישמח אב"²⁷.

בן חכם – 120 שנה

"בן חכם" בגימטריא מאה ועשרים – שלמות של חיים. כעת מדברים על 120 שנה של הרבי, שזוכה לשלמות של חיים. מאה ועשרים היינו החיים של משה רבינו וגם כעת של הרבי. במשה רבינו כתוב "לא כהתה עינו ולא נס לַחֵה"²⁸ – הוא נשאר בטרויות של "טל" גם בשלמות של מאה ועשרים שנה. אמנם, את משה רבינו ה' לא משבח כבן אלא כעבד²⁹, אבל – כמו שעוד נרחיב – למשה רבינו יש את המעלה של "בן שנעשה עבד"³⁰.

הבן תמיד ראוי להיות לפני אביו, המלך, ואף פעם הוא לא יוצא החוצה. גם כשהבן משחק – טל – הוא עדיין לפני המלך

לשחק ליד המלך

המסר העיקרי היה שהבן החכם, שבסוד הטל, נמצא עם ה' גם כשהוא משחק. יש כלל של "מחוי במחוג קמיה מלכא"³¹ – שמי שמחוי במחוג קמיה מלכא, שיוצא מחוץ להתנהגות שראויה לפני המלך, חייב היפך-החיים. החידוש כאן – חידוש גדול – שהכלל הזה נכון דווקא לגבי עבד, אבל הוא לא נכון לגבי בן. הבן תמיד

י ראה גם לקו"מ ל, ו (ובשיעור יו"ט ראשון של פסח תשפ"א – נדפס בגליון פסח תשפ"ב – ושי"נ).

יא תנחומא (בובר) תולדות א.

יב משלי י, א (ועוד).

יג דברים לד, ז.

יד ראה במדבר יב, ז.

טו המשך תרס"ו מאמר מו. ובכ"מ (וראה לקמן הערה מח).

טז ראה חגיגה ה, ב.

החכמה של הבן החכם היא לדעת ש"הוא מקומו של עולם", ש"לית אתר פנוי מיניה", וממילא בכל מקום נמצאים עם ה'

שאומרים כל שנה... יש למלה
טל שלש כוונות, כנגד חכמה-
בינה-דעת:

טל בגימטריא "הוי"
אחד^{טו}. "הוי" בחכמה^{טז} וגם
"אחד" שייך לחכמה, כמו
שכתוב בספר התניא^{טז} בשם
הרב המגיד שהגילוי של "אחד

האמת" הוא דווקא בספירת החכמה. **טל** ר"ת
טפה לבנה^{טז} – הטפה של יסוד אבא. שוב, זו
החכמה של הבן החכם – לדעת ש"הוי" אחד"
בכל מקום, שאי אפשר לצאת מכלל האחדות
שלו.

כמו ששם הוי' הוא בחכמה, שם אהיה – השם
של יציאת מצרים^{טז} – הוא השם של הבינה^{טז}. **טל**
בגימטריא **אהיה חי**. כמה עולה **חי** פעמים **אהיה**?
378, סוד ה-**חשמל**, שגם שייך לבינה^{טז}.

בדעת יש תרין עטרין – עטרא דחסדים
ועטרא דגבורות. כתוב^{טז} שהשמות העצמיים
של ה' הם שמות שיש בהם רק אותיות **אהוי**.
יש שלשה שמות כאלה, שני השמות שהזכרנו
– הוי' ואהיה – ועוד שם שלישי, סודי, השם
של הבעל שם **טוב**, שם **אהוה**. אבל כתוב^{טז}
שבשם אהוה עצמו כלול עוד שם, אהוי, כאשר
שם אהוה הוא בעטרא דחסדים של הדעת ושם
אהוי הוא בעטרא דגבורות של הדעת – **אהוה**
בגימטריא **טוב** ו-**אהוי** בגימטריא **טובה**, "איהו
טוב, איהי טובה"^{טז}. (כאשר **טוב-טובה** מתייחדים

לד דברים ו, ד (ובכ"מ).

לה משלי ג, יט.

לו פל"ה בהגהה. ראה פלה"ר ד"ה "ואשה אחת" פ"ז (סא, ד).

לז ראה ספר המלמד (לרבי אברהם אבולעפיא) פרקים
כט"ל.

לח ראה שמות ג, יד. ובארוכה בדרושי האריז"ל (בפע"ח
ובשעה"כ) לפסח.

לט זהר ח"ג קח, ב.

מ ראה למשל מאו"א בערכו (מערכת אות החית אות יב).

מא פירוש ראב"ע הארוך לשמות ג, טו.

מב ראה שעה"כ דרושי ק"ש ח; פע"ח שער הק"ש פכ"ה;
קהלת יעקב ערך "טובה".

מג ראה זהר חדש חקת מאמר "למנצח על שושנים" ובכ"מ.

ש"הוא מקומו של עולם", ש"לית
אתר פנוי מיניה"^{טז}, וממילא בכל
מקום נמצאים עם ה'. הבן החכם
הוא חלק מה"מקום", מהתודעה
של "לית אתר פנוי מיניה", הבן
הוא חלק מהאבא, ולכן הוא לא
יכול 'לצאת' מלפני ה'. החידוש
כאן הוא שהחכמה של ה"בן חכם"

היא למעלה מחכמת התורה – חכמת התורה
שייכת לבן התם, ולבן החכם שייכת החכמה
של "ברוך המקום"^{טז}.

כמה שוה **חכם** ועוד **מקום**? [254]. מה המספר
הזה אומר^{טז}? מספר שאנחנו אוהבים שנים, מאז
שהתחלנו ללמד בשכם... "**עוד יוסף חי**"^{טז}. מה
דרשנו עליו אז? "**עוד יוסף חי**" בגימטריא '**צחק**
אחד גדול'. גם כשהילד צוחק-משחק הוא נמצא
ב"מקום" של האבא, "הוא מקומו של עולם".

אם מצרפים **טל** ל-**מקום** מקבלים 225 – **יה**
ברבוע^{טז}, **בחירה**. במילוי, **מם קוף וו מם (משיח)**
טית למד, עולה 851 – **חיה** פעמים **יחידה**, "**זה**
הדבר אשר צוה הוי"^{טז} (עיקר נבואת משה^{טז}),
"**בעתה אחישנה**"^{טז} (גאולת משיח).

כוונות טל

נחזור על משהו שאוהבים לומר – נדמה לי

כו תקו"ז נז (צא, ב).

כז מעלה זו משתקפת בדברי שמעון בן שטח לחוני המעגל
– "צריך אתה להתנדות [על פי תורה] ואלמלא חוני אתה
גזרתי עליך נדוי אבל מה אעשה שאתה מתחטא לפני
המקום ועושה לך רצונך כבן שמתחטא לפני אביו ועושה לו
רצונו, ועליך הכתוב אומר 'שמח אביך ואמך ותגל יולדתך'"
(ברכות יט, א).

כח מספר זה נתבאר באריכות בשיעור חוה"מ פסח – נדפס
לקמן.

כט בראשית מה, כו.

ל צורת הבית של **יה** – **יה** ברבוע (225) ועוד **יה**
במשולש (120) – עולה **משה**.

לא שמות טז, טז וילב; לה, ד; ויקרא ח, ה; ט, ו; יז, ב; במדבר
ל, ב; לו, ב.

לב רש"י על במדבר ל, ב (ע"פ ספרי מטות). ובכ"מ.

לג ישעיה ס, כב.

טל ילדתיך", רמז לכך שהכיר את ה' משחר הילדות^{מט}, "בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו"^נ. ההכרה היא כח **הדעת**^{נו}, בגימטריא "ילדתיך". כמו אצל אברהם אבינו, גם אצל משה רבינו – הדעת הכללית של עם ישראל^{נד} – הדעת ההכרה מופיעה מראשית דרכו, כשהוא רואה בסבלות אחיו ומתערב^{נז}. זו דעת של הכרת ה' טריה וערנית – שחורגת מההרגל ומהחינוך, מחפשת תשובות חדשות ואכפתית למתרחש. אמנם, ה"ילדתיך" של משיח, דעת-משיח, היינו התחדשות גמורה בעצם – "אני היום ילדתיך" בלידה חדשה ממש. בפרק ב, בו נאמר "בני אתה אני היום ילדתיך", נאמר גם "עבדו את הוי' ביראה וגילו ברעדה"^{נח}, את ההתחדשות המוחלטת מלווה חויה של "במקום גילה שם תהא רעדה"^{נח} – החויה הפנימית שהמאפיין הכי בולט שלה הוא מורנו הבעל שם טוב, בחינת משיח. העיקר שנחזור לילדות שלנו בקיץ – שנהיה שוב ילדים.

מט וראה במדרשים דלעיל הערה ה. ועוד.

נ נדרים לב, א.

נא ראה למשל **שכינה ביניהם** פ"ח. ובכ"מ.

נב תניא פמ"ב.

נג שמות ב, יא ואילך. וראה באורך **מלכות ישראל** ח"ג במאמר "ראשית דרכו של גואל ישראל – ויך את המצרי" (עמ' קנא ואילך).

נד תהלים ב, יא.

נה ברכות ל, ב.

בכח היחוד של הדעת, בסוד "גם בלא דעת נפש לא טוב [האומר לדבק טוב]^{מח}"^{מח}. **אהוה-אהוי** גם בגימטריא **טל**^{מז} – זו הכוונה השלישית, של הדעת. ענין חשוב שכל סוד ה"טל" – ה"בן חכם" – הוא חב"ד. כוונה שמסתמא כבר אמרנו כמה פעמים^{מז}.

"ילדתיך" במשה ומשיח

משה רבינו, כמו שהזכרנו, הוא "בן שנעשה עבד". היתרון של משיח על משה שהוא "בן שנעשה עבד שנעשה בן"^{מח} – הוא חוזר למעלה של הבן, שאיפה שהוא לא נמצא ומה שהוא לא משחק הוא נמצא עם האבא. בכל אופן, גם אצל משה וגם אצל משיח יש את המעלה של ה"טל", מעלה של בן. מהו בכל זאת ההבדל?

הזכרנו שני פסוקים בתהלים שיש בהם מלה עם כתיב זהה אך בניקוד אחר – "לך טל ילדתיך", בפרק ב בתהלים, ו"בני אתה אני היום ילדתיך", בפרק קי בתהלים (ורמז: "**מרחם משחר לך טל ילדתיך**" ועוד "**אני היום**" עולה **טל ברבוע!**).

על אברהם אבינו כתוב "מרחם משחר לך

מז ישעיה מא, ז.

מה משלי יט, ב.

מו ראה קהלת יעקב ערך 'טל' אות ד.

מז ראה בארוכה בסעודת משיח תשע"א פ"ו. ובכ"מ.

מח ראה **בעתה אחישנה** פ"ו עמ' רמ.

הלומד על מִנַּת לַעֲשׂוֹת | צידה לדרך

- ◆ טל הוא לשון ילדות ולשון משחק – גדר הילד הוא המשחק.
- ◆ הזהירות מלהיות "מחוי במחוג" לפני המלך היא לעבד – אך הבן משחק לפני אביו.
- ◆ חכמת הבן החכם היא ההכרה ש"הוא מקומו של עולם" ו"לית אתר פנוי מיניה".
- ◆ חכמת הבן החכם היא למעלה מחכמת התורה של הבן התם.
- ◆ **טל** הוא סוד "הוי' אחד" (בחכמה), **אהיה-חי** (בבינה) ויחוד **אהוה-אהוי** (בדעת).
- ◆ משה רבינו – כאברהם אבינו – זוכה לדעת רעננה משחר ילדותו (ולא נס ליחו עד 120) אך מעלת המשיח בהתחדשות גמורה ועצמית בכל יום, "אני היום ילדתיך".

שיעור

הקבלת פני רבו

סודות לוייצחק

קיצור מהלך השיעור

בחול המועד פסח זכינו בהפתעה לשידור־חי, בבחינת **"הקבלת פני רבו"**, ביום ההולדת של **רבי לוייצחק שניאורסאהן**, אביו של הרבי מליובאוויטש. כדרכו של בעל יום ההולדת, שהרבה לעסוק בסודות המתגלים בגימטריאות, האריך הרב בהתבוננויות השייכות למספר 254 – ערכו של השם **לוייצחק**. זהו שיעור רב־גוני, העוסק ב**אהבת החתן והכלה** המתגלה בפסח, במדת "רחום" המייחדת את עם ישראל ויוצרת "גזרה שוה" בין כל היהודים, בתיקון החמור־החומר עליו רוכב משיח ובסוד אמירת "ברוך הוי"י".

לוי יצחק

מועדים לשמחה. היום – ח"י ניסן – יום ההולדת של רבי לוי'ק, אבא של הרבי, וגם יום הברית של הרבי, קשר מובהק בין האב לבן. ביום הראשון של החג^א דברנו על "ברוך המקום", שכנגד ה"בן חכם" של ליל הסדר^ב. הסברנו שזוהו סוד המקום, "לית אתר פנוי מיניה"^ג, ההכרה שאין שום מקום חוץ ממנו ואין חוץ ממנו בכלל, שאי אפשר לצאת חוץ ממנו, הקב"ה, אנחנו תמיד בתוך הקב"ה וממילא אנחנו חלק מהקב"ה, וזו בעצם התודעה של הבן החכם. עשינו גימטריא, ידועה אצלנו, ש־מקום פלוס

חכם שוה **"עוד יוסף חי"**^ד שוה **צחק אחד גדול**. מה שלא אמרנו, שחכה לעכשיו, שאותו מספר – 254 – שוה גם בדיוק השם של בעל יום ההולדת של היום, **לוייצחק**, עם כל הרמזים שהוא עצמו כותב לגבי השם שלו^ה. ביחס לחג הפסח, השם לוי והשם יצחק – עם כל הגבורות שבהם (כפי שהוא מסביר) – רומזים למצוות המיוחדות של החג. מצד אחד, מצוות החג והשמות לוי ויצחק הם גבורות, אבל מצד שני בפסח הכל מוקף בחסד גדול^ו.

ד בראשית מה, כו.

ה רשימתו על עצמו – נדפסה בריש לקוטי לוי יצחק על התניא ועוד.

ו ראה לקוטי לוי יצחק על פסוקי תנ"ך ומאחז"ל למסכת פסחים (עמ' קג ואילך), ונתבאר בכ"ד, ובנידון דנן ראה בפרט שיעור כ"ז תשרי ס"ח.

נרשם ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. שידור חי – הקבלת פני רבו (ח"א). מוצאי ח"י ניסן תשפ"ב – כפר חב"ד.

א שיעור ט"ו ניסן השתא – נדפס לעיל.

ב ראה הנסמן שם.

ג תקו"ז נז (צא, ב).

את הכלה. ככה מתחברים, על ידי שכל אחד שר לשני.

הקשר הזה הוא בפירוש גם משמעות השם לוי-יצחק. השגחה מיוחדת, שהשם לוי הוא על שם "הפעם ילוה אישי אלי"^{יג} והשם יצחק הוא "יצחק מצחק את רבקה אשתו"^{יד}. לאחרונה הסברנו^{טו} שעיקר מדת יצחק אבינו היא לאו דווקא היראה שלו, ה"פחד יצחק"^{טז}, אלא עיקר יצחק – כשמו כן הוא – הוא הצחוק

שלו, השמחה שלו.

עיקר השמחה הוא שמחת חתן וכלה, כמו שהבעל שם טוב מדגיש באגרת הקדש שלו^{יז}, אגרת של משיח, שכל העולם הזה נברא בשביל שמחת חתן וכלה. החתן והכלה הם יצחק ורבקה^{יח}, שמצד אחד הם גבורות, אבל עוד פעם, החסד אצלם, האהבה אצלם, היא האהבה הכי גדולה ועצמית שיש בתורה בין איש ואשה. הביטוי של האהבה והקשר הוא צחוק – "יצחק מצחק". אם כן, יש "הפעם ילוה אישי אלי", לוי, ו"יצחק מצחק את רבקה אשתו", יצחק. ביחד הכל "צחק אחד גדול", השם לוי-יצחק.

רבי לוי יצחק מברדיטשוב על אהבת פסח

אבא של הרבי נקרא על שם רבי לוי-יצחק מברדיטשוב, מליץ היושר של עם ישראל. רבי לוי יצחק כל-כולו חסד, אהבת ישראל ומסירות נפש עבור עם ישראל – ודווקא הוא נקרא בשם

צריך לצייר דווקא בחג הזה את שרה אמנו, היהודיה הראשונה, צוחקת בלידת הבן הנסי שלה, שנוולד בנסי נסים של חדש ניסן

לצייר את שרה בפסח

המספר 254 הוא זוגי, כך שהוא מתחלק לשנים – פעמיים 127. מספר ראשוני, הוא מספר מאד חשוב בתורה – מספר חיי שרה אמנו, שחיה מאה ועשרים ושבע שנים. אחר כך הוא חוזר אצל הנכדה שלה, אסתר המלכה, שמלכה על מאה עשרים ושבע מדינות^{יט}. בחכמת המספר, 127 הוא 'מספר שבת'^כ – זהו מספר השבת השביעי, המיוחד, "כל השביעין חביבין"^{כא}.

127 הוא בעצם ממוצע שני

השמות, לוי יצחק. זהו קשר בין לוי-יצחק לשרה. ברור ששרה קשורה ליצחק אבינו, היא אומרת "צחק עשה לי אלהים". אותו 'צחק אחד גדול', הוא בעצם הצחוק של שרה אמנו, "צחק עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי". כנראה הצחוק הזה בא לידי ביטוי בלידת יצחק בחג הפסח^{כב}. לא יודע אם דברנו על זה פעם, אבל צריך לצייר דווקא בחג הזה את שרה אמנו, היהודיה הראשונה, צוחקת בלידת הבן הנסי שלה, שנוולד בנסי נסים של חדש ניסן^{כג}, ואז "צחק עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי". זהו סוד לוי-יצחק.

לוי-יצחק ושיר השירים

ידוע שבחג הפסח אנחנו קוראים את מגלת שיר השירים, שיר האהבה בין החתן העליון, הקב"ה, והכלה, כנסת ישראל. אנחנו, הכלה, שרים את שיר השירים משני הצדדים – פרקים של שבח הכלה את החתן ופרקים של שבח החתן

ז וראה בראשית רבה נח, ג.

ח ראה עיניך ברכות בחשבון מבוא לגימטריא (עמ' לב) ושם סוף פרשת וירא (עמ' קכ ואילך).

ט ויקרא רבה כט, ט.

י בראשית כא, ו.

יא ראש השנה יא, א.

יב ראה רש"י על ברכות נ, א ד"ה "ניסי"; פע"ח שער השופר פ"ה.

יג בראשית כט, לד.

יד שם כו, ח.

טו שיעור שבת וישב השתא (טרם נתפרסם).

טז בראשית לא, מב.

יז אגרת הבעש"ט לגיסו ר' גרשון מקיטוב, כש"ט (קה"ת) אות א.

יח ראה לקו"ת ברכה צו, ג.

החתן משבח ומהלל אותנו, הכלה, בתורה שלו בשם "חג המצות" ואילו הכלה מהללת את החתן שלה בשם "חג הפסח". זו אחת התורות הידועות והמפורסמות של רבי לוי-יצחק, על שמו נקרא רבי לוי'ק, אבא של הרבי, ומצוה להזכיר אותו בחג הפסח.

"רחום" – סוד גזרה שוה

מה עוד שוה בגימטריא את אותו מספר, לוי-יצחק (254)? יש כמה דברים חשובים, פשוטים: אחד מהם הוא המדה השניה של יג מדות הרחמים. לפי הזהר¹⁷ והאריז"ל¹⁸ יג מדות הרחמים מתחילות "אל רחום וחונן"¹⁹. אחרי שם "אל", שם ה', שגם צריך לימוד מיוחד להוכיח שהוא מדת הרחמים – כפי שמביא רש"י²⁰ – המדה המפורשת והמיוחדת של הרחמים, שנקראת על שם הרחמים, שהיא גופא רחמים, היא מדת "רחום", שנחשבת המדה השניה. על "רחום" יש ווארט מפורסם של רבי לוי-יצחק מברדיטשוב, שמביא²¹ בשם רבו המגיד ממעזריטש, ש"יג מדות הרחמים הן כנגד יג מדות שהתורה נדרשת בהן²². המדה הראשונה, "קל וחומר", נקראת "דין" – היא דין שאדם דן גם מעצמו, מכח השכל שלו, מדה שמובנת ונתפסת בשכל האנושי. מדת "קל וחומר" היא כנגד שם "אל", המדה הראשונה – כמו בפסוק "אל נא רפא נא לה"²³, ששם יש קל וחומר²⁴. אבל המדה השניה, שהיא עיקר החידוש ועל שמה נקראו כל יג מדות הרחמים, "רחום", היא כנגד המדה השניה שהתורה נדרשת בה, "גזרה שוה". גזרה שוה אדם לא דן מעצמו אלא צריך לקבל איש

המיוחד לוי-יצחק, שם של גבורות. אלה גבורות שהן בעצם התגבורות החסדים והאהבה.

אחת התורות העיקריות שלו²⁵ היא שיש לחג שלנו שני שמות – חג הפסח וחג המצות. כל שם הוא שבח בין החתן והכלה, אחד שבח הכלה לחתן והשני שבח החתן לכלה,

ממש הסיפור של שיר השירים. אנחנו קוראים לחג פסח ובכך משבחים את ה' על "ופסח הוי' על הפתח"²⁶, שהציל אותנו

– משבחים את החתן. זהו השם שאנחנו משתמשים בו. אבל החתן, הקב"ה, קורא לו "חג המצות"²⁷ ובכך משבח אותנו – "זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זדועה"²⁸, שעזבנו את הכל בלי צדה לדרך²⁹ ויצאנו למדבר שממה מתוך אמונה. המצה היא "מיכלא דמהימנותא"³⁰ – מאכל שגם ובעיקר מראה את האמונה שלנו ביציאת מצרים, שאנחנו מאמינים בה' שיפרנס אותנו וידאג לכל צרכינו, וכך אנחנו יוצאים אל הבלתי-ידוע, "אני אמרתי לשכן בערפל"³¹, לאי-ודאות³². כל יציאת מצרים היא לצאת לאי-ודאות מתוך אמונה פשוטה בקב"ה והדבר בא לידי ביטוי במצה. זו המשמעות של השם "חג המצות", ככה הוא מסביר, ולכן התורה, שהיא הקב"ה, קוראת לחג "חג המצות".

יט קדושת לוי בא ד"ה "ואמרתם זבח פסח".

כ שמות יב, כג.

כא שמות כג, טו; לד, יח; ויקרא כג, ו; דברים טז, טז.

כב ירמיה ב, ב.

כג ראה שמות יב, לט.

כד ראה זהר ח"ב קפג, ב.

כה ע"פ מלכים א, ח, יב.

כו כמדובר באריכות בסימני שנת "לשכן בערפל" לפ"ק (תשפ"ב) – ראה שיעורי ה"י"ב אלול תשפ"א (נדפסו

בגליונות תבואר"ה שלאחריהם).

כז זהר ח"ג קלא, ב.

כח ע"ח שי"ג פי"א.

כט שמות לד, ו.

ל עה"פ הנ"ל (מהמכילתא).

לא קדושת לוי כי תשא (ד"ה "ויעבור").

לב אור תורה (קה"ת) בהעלתך אות קלז.

לג במדבר יב, ג.

לד רש"י שם. וראה באוה"ת הנ"ל הערה לב.

נשמות עם ישראל – ישראל ר"ת "יש ששים ריבוא אותיות לתורה"^{מג}, כל נשמה היא אות בתורת חיים, עם כל המדות ובעיקר עם המדה הזו של גזרה שוה – הגזרה שוה האמתית שלנו היא ה"רחום" שלנו, שכולנו רחמנים, כולנו "רחום". יש שלשה סימנים – רחמנים, בישנים וגומלי חסדים^{מז} – אבל העיקר שכולל את הכל הוא ה"רחמנים".

"עני ורכב על חמור"

אפשר לקחת את המלה רחום, לצרף אותה בצירוף אחד ולקבל עוד מלה ידועה ופשוטה – חמור.

מה הקשר? איפה כתוב חמור? יש גם חמור אבי שכם^{מח}, אחד שקוראים לו חמור בתורה, שקשור למעשה של דינה. אבל סתם כשאומרים חמור, למעליותא, חושבים, בצדק, על חמור אחד מיוחד, שאנחנו אוהבים אותו מאד ומחכים לבואו – החמור של מלך המשיח. כתוב בפירוש ש"הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע הוא עני ורכב על חמור ועל עיר בן אתנות"^{מט}.

בפסוק הזה בזכריה, שקשור גם לזמן הפסח, "זמן חרותנו", יש למלך המשיח כמה שמות. קודם כתוב בו "הנה מלכך יבוא לך". סדר מעניין בפסוק, אחרי שהוא מלך, "מלכך", הוא מתגלה כ"צדיק ונושע" – צדיק שזקוק לישועה, אבל הוא נושע^{מו} – ובסוף הוא פתאום "עני". הייתי חושב שהסדר צריך להיות הפוך – קודם שיהיה עני, אחר כך צדיק ובסוף שיהיה מלך. אבל לא, הסדר הוא "מלכך יבוא לך צדיק ונושע הוא עני

גזרה שוה היא תיקון כח המדמה, ולתיקון כח המדמה צריך קשר מיוחד עם משה רבינו, שבעצם מעל המדמה

מפי איש עד משה רבינו^{מא}. למה? גזרה שוה היא תיקון כח המדמה, כך אנחנו מסבירים^{מב}, ולתיקון כח המדמה צריך קשר מיוחד עם משה רבינו, שבעצם מעל המדמה. מדמה הוא כמו שאר הנביאים שהתנבאו ב"כה אמר הוי'", בי"ב הדמיון, למעליותא, אבל "מוסיף עליהם משה"^{מג} שהוא ורק הוא מנבא באספקלריא המאירה^{מד}, דברים ברורים להדיא, לגמרי, ומכח "זה הדבר אשר צוה הוי'"^{מה} הוא מתקן

בשרש, בנפש, את כח המדמה, שגם ישמש בתכלית הבידור והאמת הצרופה, האמת לאמתו, של דימוי מילתא למילתא, מלה למלה, ואז זו מדה שהתורה נדרשת בה, "תורת אמת"^{מז} ו"תורת חיים"^{מח}. שוב, המדה השניה, כנגד "רחום", היא גזרה שוה.

אם כן, יש משהו מיוחד היום שצריך לחשוב על המדה הזו, התיקון של גזרה שוה. גזרה שוה גם אומרת שאנחנו, עם ישראל, גזרה שוה אחת גדולה – כולנו אותו דבר. כל אחד הוא אחרת, אבל גם כל אחד דומה. במה הוא דומה? שהוא מאמין^{מט} – ב"מיכלא דמהימנותא", שהוא גם "מיכלא דאסוותא"^{מז} – הוא מאמין בקב"ה, מאמין ויוצא למדבר, ושם הוא עתיד, בזכות האמונה שלו וההליכה שלו אחרי ה', לקבל את התורה מסיני, עם כל המדות של התורה, אבל עם דגש על המדה המיוחדת של "רחום". "רחום" אומר שמה ששוה ומשוה אותנו, את כל

לה רש"י לסוכה יא, ב (וראה פסחים טו, א).

לו ראה מעין גנים בראשית עמ' קטז; עץ פרי עמ' רלב ד שסד. וראה לקו"מ נד.

לז ראה רש"י על במדבר ל, ב (ע"פ ספרי טטות).

לח זהר ח"ב פב, ב וראה סוכה מה, ב.

לט שמות טז, טז ורלב; לה, ד; ויקרא ח, ה; ט, ו; יז, ב; במדבר ל, ב; לו, ב.

מ מלאכי ב, ג.

מא ברכת "שים שלום".

מב ראה שבת צז, א; שמות רבה ג, יב; תנחומא שמות כג.

מג מגלה עמוקות רנ"ב אופנים אופן קפו.

מד יבמות עט, א.

מה בראשית לד, ב ואילך. ובכ"מ.

מו זכריה ט, ט.

מז ראה רד"ק עה"פ.

לרכב עליו⁷³. המשיח הוא "עני", עני בדעת⁷⁴, שיודע כמה הוא רחוק מלדעת את ה'. מה הוא צריך בשביל כן לדעת את ה' ולצאת מהעניות שלו? לזכך את החומריות שלו, החומר של העולם – להיות "ורכב על חמור". זהו התפקיד של פסח, של אכילת מצות – הכל בשביל לזכך את החומר. זהו התפקיד של **לוי־צחק**, אותו **חמור** של מלך המשיח, חמור מלא.

"ברוך הוי"

מה עוד שוה המספר **לוי־צחק**, חוץ מ"רחום" שהוא **חמור**? יש הרבה ביטויים. אחד מהם, הכי נפוץ בתנ"ך, הוא "**ברוך הוי**". יש בחומש חמש פעמים "**ברוך הוי**"⁷⁵ ובשאר ספרי הנ"ך עוד **כב** פעמים⁷⁶ – סך הכל **זך** פעמים, בחלוקה ל-5 ו-22. הכי מפורסם שאמר "ברוך הוי" הוא יתרו, שעד שאמר "ברוך הוי" התורה לא יכלה להנתן לעם ישראל⁷⁷. הוא צריך לבוא ולומר "**ברוך הוי**", שהוא "**רחום**", גזרה שוה, תיקון כח המדמה אצל יתרו. אז הוא מייתר פרשה בתורה⁷⁸, "ואתה תחזה"⁷⁹, ובכלל הוא מגלה⁸⁰ את "יתרון האור מן החשך"⁸¹ דווקא, מתוך החשך, סוד ביאת משיח, כידוע⁸², וגם מה שמשיח רוכב על חמור. אם כן, "**ברוך הוי**" שוה **לוי־צחק**, שם אבא של הרבי, השם של בעל הקדושת לוי. זהו יום

ורכב על חמור". כשהוא מגיע להיות עני הוא רוכב על חמור. הר"ת הם **עצם** למפרע – עני־צדיק־מלך (כמו הסדר שאמרנו בהוה־אמינא). **מלך־צדיק־עני** עולה 424 – **משיח בן דוד** בדיוק, גימטריא מאד יפה. זהו הגדר העצמי, העצם של משיח בן דוד, שהוא מלך וצדיק ועני.

כאשר הוא עני, הוא לא סתם עני אלא "עני ורכב על חמור".

שם כתוב חמור מלא. יש בתנ"ך גם חמור בלי ו, אבל בפסוק הזה ה"חמור" כתוב מלא, שוה **לוי־צחק**. כלומר, יש משהו בשם **לוי־**

יצחק – ששוה גם "**עוד יוסף חי**" וכו', כל מה שדברנו – שהוא ה"חמור" המלא, המפואר, של מלך המשיח. הוא רוכב על אותו חמור ועל עיר בן אתונות, שיש גם בזה רמזי־רמזים מופלאים ביותר.

ידוע **שרב יוסף**, בגימטריא **משיח**, השתוקק לשבת בצל הצואה של חמורו של מלך המשיח⁸³. יש הרבה־הרבה דרושים על כל הדרגות של אותו חמור⁸⁴, אבל הווארט הוא – כנראה שייך להיום, חג הפסח בכלל והיום הזה, ח"י ניסן, יום ההולדת של רבי לויק בפרט – שהחמור של מלך המשיח הוא תיקון החומריות, כך מוסבר בחסידות⁸⁵.

אנחנו כאן, בעולם החומר, ועולם החומר הוא לא סתם, לא בדיעבד – הוא לכתחילה, ה' רוצה שנהיה פה, בחומר, ונוזכך את החומר, את החמור, שהמשיח יוכל לרכב עליו. לא רק לקחת אותו, כמו אברהם אבינו⁸⁶ ומשה רבינו⁸⁷, אלא ממש

מח סנהדרין צח, ב.

מט ראה **לב לדעת**, ביאור ד למאמר "אמונה ובטחון" (עמ' קיז).

נ ראה **מלכות ישראל** ח"ב במאמר "עני ורוכב על חמור" (עמ' קכו). ובכ"מ.

נא בראשית כב, ג; פרקי דרבי אליעזר פל"א.

נב שמות ד, כ; פדר"א שם.

נג ראה **מבחר שיעורי התבוננות** ח"ג עמ' 74.

נד ראה נדרים מא, א.

נה בראשית ט, כ; כד, כז; כז, כח; כט; שמות יח, י.

נו שמואל"א כה, לב'לט; שמואל"ב יח, כח; מלכים"א א, מח; שם ה, כא; שם ח, טרנו; זכריה יא, ה; תהלים כח, ו; שם לא, כב; שם מא, יד; שם עב, יח; שם פט, נג; שם קו, מח; שם קכד, ו; שם קלה, כא; שם קמד, א; רות ד, יד; עזרא ז, כז; דברי הימים"א טז, לו; דברי הימים"ב, יא; שם ו, ד.

נז זהר ח"ב סז, ב.

נח מכילתא דר"י במקומו; שמות רבה כז, ח (הובא ברש"י עה"פ שמות יח, א).

נט שמות יח, כא.

ס מדל"י (קה"ת) לקו"א קפו ובכ"ד.

סא קהלת ב, ג.

סב ראה גם תו"א כב, ג (ובכ"ד).

בראשית. זהו רמז יפה בביטוי "ברוך הוי".

סיכום

אם כן, יש לנו יום שאומר "ברוך הוי" ושואמר "רחום" ושואמר חמור של מלך המשיח, עם כל הכוונות, וזה לוי-יצחק. אמרנו שהערך הממוצע של שני השמות לוי-יצחק הוא 127, חיי שרה. לממוצע יש 'כנף' – המרחק מ-לוי ל-127 והמרחק מ-127 ל-יצחק. הכנפים כאן הן אנכי – "אנכי אנכי"¹⁰. אנכי הוא גם שלמות, 9 ברבוע, וכשמו כן הוא – גילוי עצמות ה'. אנכי-לוי שווה 127 וכשמוסיפים עוד אנכי שווה יצחק. זהו עוד רמז חשוב. עד כאן דברנו על רמזי לוי-יצחק. לוי-יצחק ר"ת "לי" – "כל מקום שנאמר 'לי' אינו זו לעולם, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא"¹¹, חיים נצחיים. אלה ראשי התיבות של השם המיוחד הזה, לוי-יצחק.

10 ישעיה מג, כה; נא, יב. ועוד.
11 ויקרא רבה ב, ב.

שכל אחד צריך לומר ברוך ה'. ידוע¹² שהבעל שם טוב מאד שבח את ה"ברוך ה" הפשוט של היהודי הפשוט. זו אחת מהתורות על היהודי הפשוט של מורנו הבעל שם טוב. מיהו יהודי פשוט? אחד שאומר בפשטות, בטבעיות, ברוך ה' על כל דבר. ואז "ואתה קדוש יושב תהלות ישראל"¹³ – הקב"ה, שהוא קדוש ונבדל בעצם, יושב, נמשך ומתגלה, על ידי "תהלות ישראל", ה"ברוך ה" של היהודי הפשוט.

בשתי המלים "ברוך הוי" יש עוד רמז יפהפה: כל מלה עם ארבע אותיות, אז אפשר לעשות הכאה פרטית – ב פעמים י (20), ר פעמים ה (1000), ו פעמים ו (36), ך פעמים ה (100) – סה"כ 1156, מספר מושלם, כי הוא ריבוע מדויק, 34 ברבוע. אם נחלק ל-4, ממוצע 4 פעולות ההכאה, נקבל טוב ברבוע, "ברא אלהים"¹⁴, המלה השניה והשלישית של מעשה

12 לק"ש ח"ז עמ' 135. וראה אור ישראל ח"א עמ' צא.
13 ד תהלים כב, ד.
14 סה בראשית א, א.

הלומד על מִנַּת לַעֲשׂוֹת | צידה לדרך

- ◆ מצוות הפסח הפרטיות הן גבורות אך הן מוקפות בחסד הגדול של פסח.
- ◆ בפסח יש לצייר את שרה השמחה-צוחקת בלידת יצחק.
- ◆ אהבת החתן והכלה רמוזה בשמות לוי ("הפעם ילוח אישי אלי") יצחק ("יצחק מצחק את רבקה אשתו").
- ◆ יציאת מצרים היא יציאה אל הלא-נודע מתוך אמונה גמורה בה'.
- ◆ גזרה שווה היא תיקון כח המדמה, המצריך קשר למשה רבינו שהתנבא ב"זה".
- ◆ הגזרה-שווה בין כל היהודים היא שכולנו מאמינים ורחמנים.
- ◆ משיח בן דוד הוא מלך-צדיק-עני – "הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא עני ולכב על חמור".
- ◆ תכלית בריאת עולם החומר היא זיכוכו – שיהפוך חמור למלך המשיח.
- ◆ יהודי פשוט הוא האומר בטבעיות "ברוך הוי" על כל דבר.

פרקי אבות

פרק א', משנה י'

לא להתבטל!

שְׁמַעְיָה וְאַבְטָלְיוֹן קָבְלוּ מֵהֶם. שְׁמַעְיָה אָמַר: אֱהוּב אֶת הַמְּלָאכָה, וְשׁוֹנֵא אֶת הַרְּבָנוֹת, וְאֵל תִּתְּדַע לְרִשְׁוֹת.

נצטוו על המלאכה¹. ובאבות דרבי נתן: "אהוב את המלאכה, כיצד? מלמד שיהא אדם אוהב את המלאכה ואל יהיה שונא את המלאכה. כשם שהתורה ניתנה בברית כך המלאכה ניתנה בברית, שנאמר 'ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך. ויום השביעי שבת להוי' אלהיך"².

ישנם נימוקים רבים מדוע יהודים, אפילו שלמים ויראי ה', מעסיקים גוים וקונים מהם, כגון "מחיר נמוך יותר" וכדומה. אמנם, הנימוק הפנימי יותר, במודע או שלא במודע, הוא ההעדפה להטיל את המלאכות הקשות, "מלאכת כפים", על גוים.

דברי שמעיה במשנתנו – "אהוב את המלאכה" – באו לעקר העדפה זו. "גדול הנהנה מיגיעו יותר מירא שמים... גבי נהנה מיגיעו כתיב: 'יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך', אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא"³. מצינו רבים מחכמי ישראל בכל הדורות שעסקו בעבודות כפיים, וחלקם אפילו נקראו על שם מלאכתם, כגון: רבי יוחנן הסנדלר, רבי יצחק נפחא (הנפח), רבי יהודה חייטא (החייט), רבי שמעון שזורי (שזור חוטים) ועוד. מי שמקפיד על העסקת יהודים, הריהו עוזר ותומך לאותו היהודי לקיים את מצות המלאכה, כך שלבסוף כולנו נוכל לאהוב את המלאכה.

על הפסוק "או קנה מיד עמיתך"⁴ מביא רש"י דרשה: "מנין אם באת לקנות, קנה מישראל חברך? תלמוד לומר 'או קנה מיד עמיתך'". דרשה זו אף נפסקה למעשה – כשיהודי הולך בשוק (או משוטט באינטרנט) ומחפש מוצר, מצוה עליו לקנותו דווקא מיהודי, וכן להעדיף בעל מלאכה יהודי וכיו"ב⁵. מי שמקפיד על קניה מיהודים והעסקתם, מקיים (או מסייע בקיומן של) כמה מצוות⁶, כשאחת מהן היא עידוד מצוות המלאכה. היכן מצינו שישנה מצוה לעבוד?

לגבי שמירת השבת מצווה התורה: "ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך. ויום השביעי שבת לה' אלהיך לא תעשה כל מלאכה..."⁷. בפסוק הראשון כתובה מצוה המהווה הקדמה למצות השבת, וכך פירשו חז"ל: "ששת ימים תעבד" – רבי אומר: הרי זו גזירה אחרת, שכשם שנצטוו ישראל על מצות עשה של שבת כך

נערך ע"י מנחם זאב וינגרט על פי **מלכות ישראל** ח"א מאמר "עבודה עברית" (עמ' רסט).

א ויקרא כה, יד.

ב וראה בספר אהבת חסד (לבעל החפץ חיים) פרק כא.

ג מצוות המלאכה ושמירת השבת, מצוות ישוב ארץ ישראל (בארץ ישראל), מצות מקח וממכר בין בני ישראל ומצות תמיכה בנזקקים ("החזקת בו"). ראה **במלכות ישראל** דלעיל בארוכה.

ד שמות כ, ט"ז.

ה מכילתא דרשב"י שמות כ, ט.

ו אבות דרבי נתן יא, א.

ז ברכות ח, א.

קדושת לוי

פרשת קדושים

אין הנעלם

הקודש עד אין שיעור ומספר וכל העולמות עד אין מספר כולם מתבהלים ומתפחדים מאימתו ואיך בריה שפלה כו'. בדרגה זו, דבקות באין הנעלם^ה, הצדיק משבר את התאוות הגשמיות והופך את החומר לצורה – תכלית כל המצוות לזכוכ החומר (ברמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח איברים ושס"ה לא תעשה כנגד שס"ה גידים) – והיא דרגת משה רבינו שכיון שהיה דבוק באין הנעלם היה בעיניו כאין והיה עניו מכל האדם.

והנה "שלשה שותפין יש באדם, הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו"^א, אביו ואמו נותנים את הגוף "והקב"ה נותן בו רוח ונשמה" – אך הצדיק הדבוק באין וזיכך את חומריו בטל ממנו חלק אביו ואמו ואינו בא מטיפה סרוחה, ועליו נאמר "דע מאין באת", הסתכלות באי"ן הנעלם (ולא "מטיפה סרוחה"); "ולאן אתה הולך", שכל המצוות הן לתכלית זו; "ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון", לפני הקב"ה שנקרא אביו של הצדיק, "בן חכם ישמח אב", וודאי יצא זכאי בדין לפניו.

אך מי שאינו עושה רצונו של מקום והוא בדרגת יראת העונש, בחינת עבד (ולא בן), הריהו דבוק בחלק הגופני של אביו ואמו, מקור התאוות, "הן בעוון חוללתו ובחטא יחמתני אמי"^ב ("אפילו חסיד שבחסידים אי אפשר שלא יהיה לו צד

וידבר ה' אל משה לאמר. דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם. איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו אני ה' אלהיכם"^ג.

משנת עקביא בן מהללאל

מפרש הקדושת לוי על פי המשנה "עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עבירה, דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון. מאין באת מטפה סרוחה ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא"^ד. עקביא בן מהללאל (שאין גדול ממנו בחכמה וביראת חטא^ה) מדבר על שתי דרכים, יראת הרוממות ויראת העונש (בלשון הקדושת לוי "יראת העונש חס ושלום"):

יראת הרוממות היא היראה האמתית, מדרגת הצדיקים, שהצדיק מסתכל תמיד באי"ן הנעלם, 'והחכמה מאין תמצא'^ו, ומעלה תמיד על מחשבתו שהבורא ברוך הוא וברוך שמו אין סוף ואין תכלית ולית מחשבה תפיסה ביה כלל ומעלה תמיד על מחשבתו איך שכל המלאכים ושרפים חיות ואופני

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימת הרב כ"ד ניסן פ"ב.

א יקרא יט, א"ג.

ב אבות ג, א.

ג ראה עדויות פ"ה מ"ו.

ד איוב כח, יב.

ה דבקות באין הנעלם = 770, בית משיח וכו'.

ו נדה לא, א.

ז תהלים נא, ז.

יראה ממדת הרחמים

התורה הבאה בקדושת לוי היא על הפסוק **מִפְנֵי שִׁיבָה תִּקְוֶם וְהִדְרַתְּ פָּנֶי זָקֵן וְיִרְאַתְּ מֵאַלֶּהֶיךָ אֲנִי ה'.**

בהמשך למבואר שעיקר היראה היא יראת הרוממות, שאז האדם הוא כבן אהוב וחיבי לפני אביו שבשמים: כיון שכל מגמתו לעשות נחת רוח לאביו ("ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים"¹), ממילא הוא ירא מאד שלא לצער את אביו, וזה נקרא "שירא ממדת הרחמים" היינו "שלא יהיה צער ח"ו למדת הרחמים", כי עיקר בריאת העולם היא להיטיב לברואים, שזה התענוג של הבורא להשפיע חסדים לישראל, וכאשר אינם עושים רצונו של מקום (וכביכול אינו יכול להיטיב להם) אז "שכינה מה אומרת, קלני מראשי"².

וזהו "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן" – זקן ושיבה שייכים למדת הרחמים ("זקן מלא רחמים"³) – עיקר היראה הוא "מפני שיבה", שלא לפגוע במדת הרחמים (**מפני שיבה תקום** = 3.5 פעמים **רחמים**), "והדרת פני זקן" שלא יצטער ויאמר "קלני מראשי", אלא יהיה רק "הוד והדר [והדרת] לפני עז וחדוה במקומו"⁴. דרשת הקדושת לוי מסתמכת ודאי על סוף הפסוק "ויראת מאלהיך אני הוי" – יראת הרוממות מתוך דבקות באין הנעלם, כאשר יראה זו גופא מתבטאת ביראת חטא בדרגתה הגבוהה ביותר, יראה מעצם החטא (לשון חסרון) הפוגם במדת הרחמים של ה' ומחליש אותה.

אחד מעוון"⁵), ועליו נאמר "מאין באת מטיפה סרוחה" וכו', "ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה", בבחינת מלך ולא בבחינת אב, וממילא אינו יודע אם יצא זכאי וירא מהעונש.

וכך מתפרשת סמיכות הפסוקים "קדושים תהיו... איש אמו ואביו תיראו", היינו **שצריך אדם לירא שלא ידביק עצמו בחלק אביו ואמו שהוא הגשמיות ולקדש את עצמו ולבקש בחלק הגבורא יתברך שמו ויהיה מובדל מהגשמיות**. וזו כי קדוש אני ה'. על ידי דבקות באין הנעלם מגיע ל"כי קדוש אני [אותיות אין]". וראה עוד בשיעור כוונות ספירת העומר בגליון זה על "אין הנעלם" בפרשת קדושים והקשר לתענוג.

אב ואם ושבת

בתורה הבאה מפרש הקדושת לוי "אביו ואמו" בדרך אחרת: כשאדם ירא מדבר מסוים ודאי הוא משיג קצת ממנו, אך לא את כל מהות הדבר. וביראת ה': היראה היא מצד מה שהנבראים משיגים "קצת דקצת" ממדותיו יתברך (על דרך הפסוק "אפס קצהו תראה וכלו לא תראה"⁶), וזה נקרא "אב ואם" – "איש אמו ואביו תיראו" (היינו יראת ה' שנתפס כ"אביו ואמו").

אך למעלה ממה שהאדם תופס ומשיג, בחינת אב ואם, יש בחינה אשר הוא שופע וזורח על העולמות שיש עילה על הכל אשר אי אפשר להשיגו זה נקרא בחינת שבת. ומתוך היראה ממה שמושג, "איש אמו ואביו תיראו", מגיעים ל"את שבתתי תשמרו", ש"שופע וזורח" ממה שאי אפשר להשיג. זו השגה של הפלאת האין סוף בדרך השלילה (כדברי הרמב"ם ז"ל שעיקר השגת ה' היא "ידיעת השלילה").

1 ויקרא יט, לב.

2 יא זהר ח"ג ז, ב.

3 יב חגיגה טו, ב.

4 יג רש"י שמות כ, ב (מהמכילתא).

5 יד דבה"א טז, כז (בקדושת לוי לפנינו "עז והדר לפניו" וכו',

ונראה שהוא ט"ס).

6 ויקרא רבה יד, ה. והיינו הרגשת הנאת עצמו הבאה מ'מעטיו של נחש' (כמבואר הרבה בכתבי ר' צדוק הכהן).

ט במדבר כג, יג.

מלכות ישראל

תיקון המדינה

אין אבוד

הקמת המדינה, בהמשך לתנועה הציונית ברובה הגדול, נעשתה מתוך תודעה חסרה וחלקית, ואת התוצאות אנו רואים עד היום הזה... אך בחדש אייר אנו לומדים גם את היסוד הגדול ש"אין דבר אבוד" ותמיד אפשר לתקן. זהו המסר של פסח שני (בי"ד באייר)¹: גם מי שהיה טמא ובדרך רחוקה והפסיד את ההזדמנות לעשות פסח ראשון, מקבל הזדמנות שניה, אפשר לתקן! מכאן המושג "תיקון המדינה", מתוך אמונה שאפשר וצריך לתקן את המציאות הקיימת, תיקון יסודי ושרשי לפי תורתנו הקדושה.

מתהו לתיקון

אחד המושגים היסודיים בקבלה וחסידות הוא תהו ותיקון. מוסבר שהבריאה כולה נעשתה בדרך של תהו ואחר כך תיקון, כרמוז בתחילת התורה "והארץ היתה תהו ובהו וחשך... ויאמר אלהים יהי אור", "ברישא חשוכא והדר נהורא". האר"י הקדוש מלמד שבעולם התהו יש 'אורות מרובים וכלים מועטים'. כיון שהכלים אינם רחבים ומפותחים כראוי כדי לקבל ולהכיל את האור, מתרחשת 'שבירת הכלים', העולם קורס ומתפרק וניצוצות של אור מתפזרים במקומות שונים. אך לאחר מכן מגיע עולם התיקון, בו נבנים כלים חדשים והסדר הטוב והנכון מתכונן מחדש. אך עולם התהו לא היה לריק! תהליך השבירה והתיקון הוא הכרחי, כאשר התיקון מרפא ומבריא את התהו עצמו.

בהשגחה אלקית, הציונות והמדינה הן בבחינת תהו הקודם לתיקון². כעת עלינו לקחת את הכוחות הכבידים, העוצמה וההעזה (בחינת 'אורות דתהו'), שליוו את המפעל הציוני, ולהשתמש בהם בצורה מתוקנת, בתוך כלים רחבים של תורה ומצוות, בדרך לתיקון השלם של מלכות ישראל. "בית יעקב לכו ונלכה באור ה'".³

הדרך לעצמאות

בחדש אייר היו בדורנו כמה אירועים משמעותיים לעם ישראל בארץ ישראל, כהכרזת המדינה ב'ה' אייר תש"ח והנצחון הנסי במלחמת ששת הימים בשנת תשכ"ז.

ספירה מחברת

חדש אייר מוקדש כולו לספירת העומר המחברת בין פסח לשבועות ומלמדת ש"זמן חרותנו" קשור במהות ל"זמן מתן תורתנו", כדברי ספר החינוך "לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה... והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה... שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם. וענין גדול הוא להם יותר מן החירות מעבודת"⁴.

וכשם שיציאת מצרים אינה שלמה ללא מתן תורה, כך הכניסה לארץ ישראל אינה שלמה ללא התורה, "וַיֵּתֶן לָהֶם אֲרָצוֹת גֹּזִזִים וַעֲמַל לְאֲמִים יִירָשׁוּ. בְּעָבוֹר יִשְׁמְרוּ חֻקֵּי וְתוֹרָתוֹ וַיִּצְדָּרוּ"⁵. "להיות עם חפשי בארצנו" איננה מטרה בפני עצמה, אלא: להיות עם ה' ולשמור תורתו בארצנו. כאשר סופרים, מצפים ומתכוננים, לקראת קבלת התורה, אזי יש ערך אמתי לעצמאות משלטון זה, עצמאות מדינית ככלי לבטא את הקשר העצמי של עם ישראל עם ה' יתברך.

נערך ע"י יוסף פלאי, לפי הספר **תיקון המדינה**.

א חינוך מצוה שו.

ב תהלים קה מדימה. וברד"ק "על תנאי שישמרו חוקי ותורתיו נתן להם את הארץ".

1 לפי 'לוח הימים יום' י"ד אייר.

2 ורמז בגימטריא: **ציונות = עולם התהו**.

ה ישעיה ב, ה.

הסיפור החסידי

רבי מנחם מענדל מויטבסק | לא לוותר, לאהוב

רבי מנחם מענדל מויטבסק נולד בשנת ת"צ בערך, לאביו רבי משה שהיה מתלמידי הבעש"ט. בגיל צעיר ביותר כבר היה לתלמידו של המגיד ממעזריטש, שטיפחו לתורה ולעבודת ה' ואף נסע עמו אל הבעל שם טוב הקדוש. לאחר פטירתו של המגיד חזר לויטבסק ולאחר מכן השתקע בהורודוק הסמוכה, שם ריכז סביבו אלפי חסידים שבתוכם מן הגדולים שבתלמידי המגיד. בחודש אדר תקל"ז עלה רמ"מ לארץ ישראל בראש קבוצת חסידים בת שלוש מאות איש. הם הגיעו לארץ בה' אלול תקל"ז, התיישבו בתחילה בפקיעין ולאחר מכן עברו לצפת. בשל רדיפות ערבים ותורכים בעיר, וכן מאחר שנדחו ע"י הקהילה הותיקה שישבה בצפת, העתיקו מושבם לעיר טבריה. ביום שני, ר"ח אייר תקמ"ח ציווה לאלו שעמדו לידו לצאת מהחדר "כי הנה ה' נצב עלי", וכעבור שעה נפטר בהשאירו את בנו יחידו ר' משה. נקבר בבית העלמין הישן בטבריה בחלקת תלמידי הבעש"ט. תורתו נרשמו בספר פרי הארץ ובמכתבים שנדפסו בסופו.

לו מאד, נסע מהעיר ושהה שם עד אשר נסעו רבותינו מווילנא.

אחר כך שלח רבי מנחם מענדל את רבינו עם הר"ר אברהם קאליסקער לשקלוב לעמוד בויכוח, וגם שם לא עלתה בידם. ואם כי מתחלה הבטיחו להם [המתנגדים] שאם ינוצחו מרבותינו יקבלו דבריהם ושלא יעשו להם מאומה, אך אחר כך שינו טעמם והבטחתם. כי בראותם שהם יצאו המנוצחים מרבותינו, באו ביד הזקה ועשו להם מעשים אשר לא יעשו [כמעצר במרתף חשוך על מנת להענישם בהמשך, ובחסידי שמיים נמלטו מכך], ותלו עצמם בגר"א זלה"ה.

כאשר ראו שאין תקווה לבא עמהם לידי גמר, חדלו רבותינו מלדבר עמם. שמו מבטחם בהשי"ת שלא יעזבו את חסידיו והוא יבקש את הנרדף, והתחילו להכין את עצמם אל הנסיעה.

(בית רבי, עמ' 24 במהדורה החדשה)

המשימה שעמדה בפני רבי מנחם מענדל ותלמידו-חברו רבי שניאור זלמן מליאדי,

בשנת תקל"ז, עלה בדעת מרן הרה"ק רבי מנחם מענדל הרעיון הקדוש לעלות לאה"ק תובב"א והרעיון הוחלט אצלו. וטרם נסיעתו דאוג דאג לנו, איך יטוש מעט הצאן אנ"ש בין שיני אריות הרוצים לבלעם חיים? על כן נשאר בדעתו לנסוע לווילנא, לעמוד בויכוח עם הגר"א זלה"ה עד שיודה על האמת ואז יהיה שלום על ישראל. וכן עשה, ונסע הוא עם רבינו [אדמו"ר הזקן] ונתאכסנו בבית הגאון ר' שמואל, אב בית דין דווילנא. ר' שמואל קבלם בכבוד, והיה שבע רצון מזה – כי גם הוא רצה שיעמדו בויכוח ויהיה קץ להמחלוקת.

אך הגר"א לא רצה להתוכח, באמרו שאסור להתוכח עמהם כו'. שני פעמים הלכו רבותינו אליו, ולא עלתה בידם ליכנס להיכלו כי הוא סגר את הדלת בעדם. גדולי ווילנא נכנסו אליו ואמרו: רבינו! הנה זה הרב המפורסם שלהם בא להתוכח עם כת"ר, וכאשר בטח ינוצח, יהיה שלום על ישראל! ולא שמע להם, וכאשר הציקו

המחנה הנגדי, כאשר ההצלחה לגעת בליבו מוטלת בספק כזה? הייחול התמידי, ההיאחזות בכל תקווה ש"אולי" יבחר השני בטוב, באים מתוך רצון עז ואמיתי לקרבת הזולת. מתוך אהבה שלא תלויה בדבר. זוהי הפנימיות של כל הדרכותיו של אדמו"ר הזקן, נמיכות הרוח והמענה הרך.

ההתבוננות במניע האוהב למאמצי הגישור, מעוררת ומזכירה שתי סוגיות דומות בחסידות: האחת היא עבודת הסנגוריה, שיותר מכולם מוזהה עמה רבי לוי יצחק מברדיטשוב, והשנייה היא תורת "אזמרה" של רבי נחמן מברסלב.

גם בהם, כמו ב"כולי האי ואולי" שבאיגרת קטונתי, ישנו ייחול ואיחול לכך שהשני יבחר בטוב בסופו של דבר. אך שלושתן מותחות יחד ציר של עבר הווה ועתיד: **הסנגוריה** עוסקת בעבר, ומוצאת פירוש מהפכני למה שנראה כרע בהשקפה שטחית. **הנקודה הטובה** קיימת כבר עכשיו, בהווה, ואנו מתפללים ובטוחים שהיא תכריע בסופו של דבר. **הייחול** שאינו מרפה גם מול האטימות הקשה ביותר, עוסק כולו בעתיד. כל אחת משלש הנקודות בפני עצמה, חסרה ומוגבלת מפני שהיא עונה על צד אחד בלבד של הקושי בין היהודים. אך יחד, הן מבטאות אהבת ישראל שלמה לכל יהודי שהוא. כדי להבין טוב יותר את השלישייה הזו וחישיבותה, נסדר אותה גם כנגד הכנעה-הבדלה-המתקה: לדון לכף זכות זו פעולה הדורשת **הכנעה**, מאמץ של ויתור על נקודת המבט השטחית שלי. חיפוש נקודות זכות זו פעולה של **הבדלה**, בין החושך הסובב לנקודת האור הזעירה. התקווה לתשובה, הנסיון הפרדוקסלי לכוון אדם בעל בחירה חופשית שיבחר בטוב דווקא, היא תנועה של **המתקה**. לא תמיד זוכים לכך, כפי שלא זכו רבי מנחם מענדל ואדמו"ר הזקן. עם זאת, בדורות הבאים שככה ההתנגדות במידה רבה, ותקוותם לאהבה וכבוד בין הפלגים התגשמה סוף סוף.

הייתה קשה ומאכזבת. כל הניסיונות להגיע להידברות עם ראש מתנגדיהם, שהיה גם איש אמת המסוגל להודות בטעותו אם ייווכח בה, עלו בתוהו. למרות זאת, הם מנסים שוב ושוב לגשר ולהסביר, ורק כאשר כל הניסיונות נכשלו הרפו מכך.

גם מארץ ישראל, הוסיף רבי מנחם מענדל לשלוח מכתבים אל רבני המתנגדים, וגרסה מסוימת לסיפור הפגישה הכושלת אף מוסרת כי הצטער כל ימיו על דבר זה שלא שבר את דלת הכניסה של הגר"א, כדי להצליח להתראות עמו ולו לרגע... מהיכן נובע הכוח לנסות שוב ושוב, גם כאשר נראה שאפסה כל תקווה לשיח פתוח ואמיתי?

נתבונן בכך בעזרת איגרת "קטונתי" הידועה, אותה שלח אדמו"ר הזקן לחסידיו אחרי שחרורו מן הכלא: באיגרת הוא מזהיר "באזהרה נוראה" שלא להתנשא על מחנה המתנגדים חלילה, "רק להשפיל רוחם וליבם במידת אמת ליעקב". כמו בחתימתו הידועה של רבי מנחם מענדל מוויטבסק, מורו ומדריכו, מזהיר הרבי את חסידיו להיות "שפלים באמת". לא כתכסיס, לא בהעמדת פנים, באמת! השפיל איננו נשבר מכך שהשיבו פניו ריקם, והוא מכיר בכך שלכל יהודי ישנה בחירה חופשית בין טוב לרע וכל מאמציו לא יוכלו להכריח את הזולת להיענות לו.

אך השפלות היא רק חלק מן הסיפור. פתיחת האיגרת עוסקת ביחס לקירוב אלוקי שזוכים לו, כדוגמת הנס לו זכה אדמו"ר הזקן ותנועת החסידות כולה. מתוך השפלות שצריכה לעורר קרבת ה' כזו, מגיע הצדיק לתבוע קירוב ו"מענה רך משיב חמה" כלפי אויביו המושבעים שחפצו במותו. גם כאן, כמו בסיפור בו פתחנו, מתעוררת השאלה בכל עוצמתה: אדמו"ר הזקן תובע מחסידיו "להשפיל רוחם ולבם במידת אמת ליעקב מפני כל אדם, בנמיכות רוח, מענה רך משיב חמה ורוח נכאה — וכולי האי [וכל זאת], **ואולי** יתן ה' בלב אחיהם כמים הפנים לפנים". כיצד ניתן לעשות את כל המאמצים האלה עבור

אנכי והילדים

המדור לילדי ישראל

כא תלך רכיל

מאד! אתה יושב לה על הכסא כמו מלך ומרתק לצפייה בילדי פתח ח' ובעלילה המתרחשת על ידם על הבמה בצורה חיה, וכל זאת מבלי שנגדרש ממך לעשות מאומה. הכל קורה מעצמו, רק תשב ותנהג לה...

אבל יש דברים שממש אינם הצגה. למשל שני ילדים שרבים ביניהם ומכים אחד את השני. אם אקלע למחזה כזה בחצר התלמוד תורה (ותודו, קורה לפעמים...) אנסה להפריד בין השנים, או לפחות לדונח לאחד מהרבנים שיפריד הוא בין הנצים. מה שבטוח, לא שיהן לעמד באדישות ולצפות במתרחש באפס מעשה, ובטח שלא להנות מה'אקשן' שמתרחש (וגם כאן תודו שיש כאלו דברים...).

איזה פסוק מזכיר לי את החשיפה למריבה? "לא תעמד על דם רעה". הפסוק מתאר מקרה של אדם הרודף אחרי אדם אחר במטרה להרג אותו, ומלמד אותנו את החובה המטלת על

פרשת קדשים היא "מועט המחזיק את המרבה". למה מועט? כי יש בה בסך הכל 64 פסוקים. ומה היא מחזיקה? לא פחות מ-51 מצוות!! המענין הוא, שכמעט חציו עוסקות ביחס הרצוי שבין אדם לחברו. פתחתי הבקר את החמש ומאד מהר הגעתי לפסוק המפרסם, שהוא ללא ספק גלת הכותרת של הפרשה: מצוות "ואהבת לרעה כמוך".

נו, ככלל גדול בתורה, אז כדאי לכתב על מצוה חשובה זו. אבל רגע אחד... הפסוק הזה לא 'צונח' סתם כן. הוא מגיע לאחר כמה פסוקים של הקדמה. אהבת ישראל אמתית מגיעה מתוך הרגשה שהחבר שלי הוא כמוני ממש ("כמוך"), אבל עוד לפני כן, כדאי לדעת כמה דברים חשובים שעל אחד מהם רציתי שנגדור היום.

מה אתה אובד?

אתם אוהבים לראות הצגה? אני

כְּדַאי לְהִזְכִּיר: דְּבָרֵי רְכִילוֹת אֵינָם שְׁקֵר. מְדַבֵּר בְּעֵבְדוֹת נְכוֹנוֹת וּמֵאֲמָתוֹת. כִּפְאֲשֶׁר הִתְכַּן עָלָיו מְדַבְּרִים שְׁקָרִי מְכַנִּים הַדְּבוּרִים "הוֹצֵאת שֵׁם רַע". עוֹד חָשׁוּב לְזִכֹּר, שְׁגַם דְּבוּרֵי אֲמַת אֵינָם מִשְׁתִּיכִים בְּהִכְרַח לְרְכִילוֹת. כִּפְאֲשֶׁר מְדַבֵּר בְּדְבוּרִים בְּעֵלֵי תִכּוֹן שְׁלִילִי וּפּוֹגֵעַ עַל הַזּוּלָת יֵהוּי אֵלּוּ דְבוּרֵי "לְשׁוֹן הָרַע". דְּבָרֵי רְכִילוֹת הֵם בְּדִיוֹק אוֹתָם פְּטוּיֵי הֶבֶל עַל פְּלוּגֵי וְעַל אֲלֻמוּנֵי. "זֶה אָמַר כָּךְ וְכָךְ...", "הֵהוּא אָמַר עַל זֶה כָּךְ וְכָךְ...", "שְׁמַעְתָּם מָה אָמַר זֶה עַל הֵהוּא כְּשֶׁשָּׁמַע מָה אָמַר עָלָיו?...". בְּקִצּוֹר, תַּעֲשֶׂיָהּ שְׁלֵמָה שֶׁל מִמְכָּר רְכִילוֹת.

אָבֵל רַגַע, אִם הַדְּבָרִים אֲמַת וְגַם אֵינָם בְּהִכְרַח דְּבָרֵי גְנָאֵי – מֵהֵי בְּעֵצָם הַבְּעִיָּה בְּהֵם? הַהֶסְבֵּר פְּשׁוּט: דְּבוּרִים מְסוּגִים זֶה הוֹפְכִים בְּעֵינֵי הַמְּסַפֵּר אֶת הָעוֹלָם וְאֶת הָאֲנָשִׁים הַחַיִּים בּוֹ לְהַצְגָה אַחַת גְּדוּלָה, וְאֶת הַדּוֹבֵר אוֹתָם לְצוּפָה בְּהֵם. הוּא מְסַתּוֹבֵב בְּעוֹלָם כְּמוֹ בֵּין דְּפֵי עֵתוֹן וּמְחַפֵּשׁ בּוֹ כּוֹתְרוֹת מְעַנְיָנוֹת. נִרְאָה שֶׁפְּשׁוּט מְשַׁעֲמֵם לוֹ, וְלִכּוֹן הוּא מְחַפֵּשׁ כָּל הַזְּמַן עוֹד וְעוֹד סְפוּרִים שְׁיִגְרָמוּ לוֹ לְהִתְרַגֵּשׁ מֵהֵם.

וְכָאן נִכְנָס הַמְּשַׁכּוֹ שֶׁל הַפְּסוּק – "לֹא תַעֲמֹד עַל דֵּם רַעֵךְ". דַּע לָךְ, מִי שֶׁמְתַרְגֵּל לְרֹאוֹת בְּבִנֵי אָדָם כּוֹתְרוֹת מְרַתְקוֹת בְּעֵתוֹן עָלוּל לְמַצֵּא אֶת עֵצְמוֹ, כְּמוֹ בַּחֲלֵק הַשְּׂנִי, בְּמַצָּב גְּרוּעַ יוֹתֵר: יְהוּדֵי עוֹבֵר מְקַרְהַ מְצַעַר אוֹ שְׁנֹכְנֵס חֲלִילָה לְסַפְּנָה, וּבְמִקּוֹם לְהַחֲלֵץ לְעִזְרָתוֹ

הַצּוּפָה לְהִתְעַרֵב וּלְהַצִּיל אֶת חַיָּו שֶׁל הַנִּרְדָּף. אִזּוֹ נְכוֹן, הַמְקַרְהַ שֶׁלֵּנוּ שׁוֹנֵה. אִף יָלֵד לֹא מַעֲלָה עַל דַּעְתּוֹ מַעֲשִׂים חֲמוּרִים כְּאֵלוֹ, וּבְכָל זֹאת, כַּעַס וְהִכָּאָה מְזַכְּרִים לִי אֶת אוֹתוֹ עֲנִיָן.

אָבֵל זֶהוּ רַק חֲצִיֹּה הַשְּׂנִי שֶׁל הַפְּסוּקָה, וְהַהִתְחַלָּה שְׁלוֹ מִפְּתִיעָה: "לֹא תִלָּךְ רְכִיל בְּעַמִּיךְ". לָמָּה מִפְּתִיעָה? כִּי לֹא כָּל כָּךְ בְּרוּר הַקֶּשֶׁר בֵּין הַמְקַרְהִים שְׁבִשְׂנֵי הַחֲלָקִים.

כִּי כִּי סְקוּא!

רְכִיל מְזַכֵּר לָנוּ אֶת הַמְּלָה **רוֹכֵל**, מִי שֶׁמְסַתּוֹבֵב עִם סְחוּרְתּוֹ מִבֵּית לְבֵית וּמְנַסֵּה אֶת כּוֹחוֹ בְּמַכִּירְתָּהּ. מָה הַקֶּשֶׁר לְדְבָרֵי רְכִילוֹת? כְּמוֹ הַרוֹכֵל, גַּם הַרְכָּלָן הוֹלֵךְ וּמְשַׁדֵּל אֶת הָאֲנָשִׁים לְקִנּוּת אֶת הַסְּחוּרָה שְׁלוֹ. וּמֵהֵי? פְּטוּיִים וְדְבוּרִים עַל אֲנָשִׁים. אֲנִי מוֹנִיחַ שְׁכַדִּי לְהִתְחַבֵּב עַל הַקּוֹנֵה הַמְּעַמָּד וּלְשַׁפֵּר אֶת סְכוּוֵי הַרְכִישָׁה מְצַדוֹ פּוֹתֵחַ הַרוֹכֵל בְּשִׂיחָה עִם הַקּוֹנֵה עַל דָּא וְעַל הָא. מִתּוֹךְ חֶסֶד תְּשׁוּמַת לֵב, עָלוּלִים דְּבוּרִים סְתֵמִיִּים כְּאֵלוֹ בְּמַקְרִים רַבִּים לְהַגִּיעַ לְדְבָרֵי רְכִילוֹת, וְהִנֵּה לָנוּ הַסְּבֵר נוֹסֵף לְקֶשֶׁר בֵּין רוֹכֵל לְרְכִילוֹת.

אָגַב, בְּלִשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ נוֹטָה הָאוֹת **כ** לְהִתְחַלֵּף עִם הָאוֹת **ג** (בְּשִׂתִּיהוֹן שְׁתָּף הַחֹף שֶׁלֵּנוּ בְּהַגִּיָּה. נִסּוּ בְּעֵצְמְכֶם), וּמִכָּאן עוֹלָה קֶשֶׁר בֵּין **רְכִיל** בְּפִי לְבֵין הַלִּיכָה בְּרוּגֵל, הַמְּשַׁתְּפֵת לְסוּחַר וּלְמִי שֶׁמְהַלֵּךְ וּמִפְּטוּט דְּבוּרֵי רְכִילוֹת.

דבורים סודיים שְׁעַד הַיּוֹם לֹא הִתְגַּלוּ וְהֵעֲבְרוּ בְחֵשׂאֵי מֶרֶב לְתַלְמִיד שְׂרָאוּי לְכָה. אָבֵל רַבִּי שְׁמַעוֹן נָהֵג בְּאַפֵּן שׁוֹנֵה, וְכֵן נִהְגוּ גַם אַחֲרָיו כֹּל צְדִיקֵי הָאָמֶת, כְּמוֹ הָאֲרִיז״ל וּמִזֵּדוֹת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב. בְּדוֹרוֹת שְׁלֵנוּ חוֹבָה עָלֵינוּ לְגַלוֹת אֶת הַסּוּדוֹת הָעִמְקִים בְּיִתְרָה שֶׁל פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה וְלְהַפִּיץ חוֹצָה. "מִצְוֵה לְגַלוֹת זֹאת הַחֻקָּה!"

שְׁנֵזְכָה לְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל אֲמִתִּית וְלְרַכֵּל סוּדוֹת שֶׁל תּוֹרָה!

שֵׁבֶת שְׁלוֹם וּמְבֻרָה!

נְ

או לתמוך בו – הוא צופה מהצד וְנִהְגָה מֵהַכַּתְבָּה.

רְכִילֹת טֹאֵפֶה

כְּאֲשֶׁר מִתְרַגְּלִים לְהוֹדִיּוֹת עִם הַזִּילָת וְלַחֹשׁ בְּצַעְרוֹ, יוֹצְאִים מֵהָאֲדִישׁוֹת וּמִמִּילָא מְאֻבָּדִים דְּבוּרֵי הָרְכִילוֹת הַסֵּתֵמִיִּים אֶת עֵסִיסִיוֹתָם. הָאֲוִיר מִתְמַלֵּא אֲכַפְתִּיּוֹת שֶׁל אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל.

מְתִי בְּכֹל זֹאת טוֹב קֶצֶת לְרַכֵּל?

רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאֵי, שְׂיֹם הַלּוּלָתוֹ יָחוּל בְּחֻדְשׁ הַקְּרוֹב, דָּרַשׁ עַל עֲצֻמוֹ פְּסוּק מִפְּתִיעַ: "הוֹלֵךְ רַכִּיל מִגְּלָה סוּד". בּוּ, יֵשׁ

חידושים בקבלה – האם זה יתכן? יש החושבים שתורת

הקבלה היא תורה אותה מקבל בלחישה תלמיד מרבו, איש מפי איש, ללא סטיה וללא חידוש. אך אליבא דאמת, כמו כל תחום בתורה, גם בפנימיות התורה יש התחדשות מתמדת. אדרבא, דווקא התחומים העמוקים ביותר נמסרים למי שהוא "חכם ומבין מדעתו", שיכול על סמך רמזים דקים להעמיק ולהתבונן עוד ועוד. ואכן, המשמעות של שרש קבל בתורה היא של הקבלה ("מקבילות הלולאות אשה אל אחותה"). חכמת הקבלה היא החכמה של הקבלות אמתיות, בתורה ובמציאות, למבנים הפנימיים של המציאות – אותיות שם הוי' ב"ה, עשר הספירות ועוד. הקבלות, מטבען, מורכבות מחיבור בין המערכות העתיקות והידועות לבין התגליות החדשות ש'מתלבשות' עליהן. כך, כשעושים הקבלה אמיתית ונכונה זוכים לאיך-ספור חידושים נפלאים העולים מהקבלה זו – הן בחשיפה מחדש של הנושא הנלמד לאור המערכת המקורית אליה הוא מקביל והן בדרך של "אור חוזר", כשכל הקבלה נוספת דרכה מתבטאת המערכת המקורית מוסיפה ביחס אליה עוד ועוד הבנות וידיעות חדשות.

דוגמה לצורת ההתבוננות הזו, המאפיינת את כל תורתו העתיקה-חדשה של הרב גינזבורג, יש בשיעור המרכזי השבוע בחוברת – **כוונות חדשות לספירות העומר**, הפוקחות את העינים להתבוננות ועבודת-לב חדשה ורעננה בימי ספירת העומר השנה (שיעור נוסף בחוברת עוסק בעבודת ההתחדשות הזו גופא – החזרה לימי הנעורים המאפיינת את ימי האביב והקיץ).

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il
רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון:
079-9211452 או 02-5434297 - המספר פתוח לניידים כשרים

ג	ל	ע	י	נ	י
ו	א	ב	י	פ	ה
נ	פ	ל	א	ו	ת
מ	ת	ו	ר	ת	ה